

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XV.
Štev. 7

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
TELEFON UPRAVE: 25-67 in 24-67
TELEFON OGLASNEGA ODDELKA: 25-67
Poslovalnica Ljubljana, Franciskan. 6, tel. 46-91
Poslovalnica Celje, Prešernova 8, telefon 280

Maribor, petek 10. januarja 1941

NAROCNINA NA MESEC
Prejemanje v uradi ali po pošti 14 dn.
Dostavljen na dom 16 dn. tujca 30 dn.
POŠTNI ČERKOVNI RAČUN: 11.408

Cena
din 1.—

Nadaljevanje ofenzive v Libiji

Zasedbo Gazale so napredovali Angleži skoraj 200 km daleč na zahod od Egipta — Doslej še ni bilo nobenega večjega novega spopada — Italijani pravijo, da ni ničesar poročati — Napadi na Italijo in italijanski napadi na morju

ANGLEŠKA POROČILA

KAHIRA, 10. jan. Reuter. Zadnje poročilo angleškega zrakoplovstva javlja, da so britske imperialne sile zasedle Gazalo, 30 do 40 milj zahodno od Tobruka.

KAHIRA, 10. jan. Reuter. V uradnem poročilu angleškega vrhovnega poveljstva se naglašja, da položaj maršala Grazianija ni zavidljiv. Kajti, britanske čete so obkrožile Tobruk tako, da je glavna italijanska trdnjava v vzhodni Libiji v položaju, v kakršnem je bila zašla prej Bardija. O razvoju bojev okrog Tobruka se poročajo posredno, ker je to tajnost britskih armad. Ve se le, da te napredujejo v smeri proti zahodu na zadovoljiv način.

SPLOŠNI POLOŽAJ V LIBIJI

KAHIRA, 10. jan. Ass. Press. O bojih za Tobruk Angleži ne navajajo nobenih podrobnosti, ker nečejo opozarjati nasprotnika na svoje namene. Pač pa je potrjeno, da napredujejo angleške čete dalje v smeri od Tobruka proti Darni in so zasedle kraj Gazalo ob morju, ki leži že 64 km zahodno od Tobruka. Tako so angleške čete sedaj oddaljene od egipt-

sko-libijske meje v notranjosti Libije že skoraj 200 km v zračni črti. Kakor se zdi, angleške čete doslej še niso naletele na noben večji italijanski odpor in izgleda, da so resnične domneve, da je maršal Graziani umaknil glavino svojih še preostalih čet precej bolj daleč na zahod Libije. Po splošni sodbi je italijanska vojska izgubila v dosedanjih bojih poleg tretjine moštva tudi velik del orožja in ostalega vojnega materiala, kakor tudi nad 200 letal. Na letališču El Aden so dobili Angleži 40 poškodovanih italijanskih letal, v Gazali pa 35. Večje število poškodovanih letal so našli tudi na različnih drugih letališčih, ki so jih osvojile angleške čete pri svojem napredovanju. V Kairu pa so razširjene tudi vesti, da je nastal med arabskim prebivalstvom po oazah v notranjosti Libije upor in da obvladajo Italijani samo še obalna področja.

ITALIJANSKO POROČILO

RIM, 10. jan. Stefani. Italijansko vrhovno poveljstvo je izdalo včeraj o položaju v Afriki sledeče uradno vojno poročilo: Kirenajka: S kopnega bojišča ni

poročati ničesar novega. Ena naših lovskih in napadalnih letalskih skupin je izvedla napad na sovražna mehanizirana sredstva ter bombardirala več oklopnih avtomobilov. Pri poletu sovražnikovih letal nad Benghazijem in Tripolisem je bilo nekaj malega tvarne škode ter trije mrtvi v Tripolisu. Vzhodna Afrika: Ni kaj poročati, kar bi bilo omembe vredno. Sovražnik je izvedel polete nad nekaterimi našimi oporišči v Eritreji in Somaliji, pri tem pa ni prizadejal škode. Ena sovražnikovo letalo je bilo sestreljeno. Nocoj so sovražna letala v več valovih izvedla napad na Napolj in Palermo. V Napolju so vrgla številne bombe, ki so povzročile padle v morje. V pristanišču je bila zadeta ena bolnišniška ladja, v mestu pa je bilo zadetih 15 hiš in ena cerkev. Računajo, da je bilo pri tem napadu pet mrtvih in okoli 30 ranjenih. V Palermu ni bilo niti človeških žrtev, niti pomembnejše tvarne škode. Neka naša torpedovka pod poveljstvom poročnika bojne ladje Nicolina je potopila sovražno podmornico. Neka naša podmornica pod poveljstvom kapitana Franka Tozonija je po-

topila na Atlantskem oceanu sovražnikovo 3600 tonsko ladjo in eno pomožno krizarko.

BARDIJA PREDSTAVLJA ZMAGO ITALIJE

MILAN, 10. jan. Stefani. Ker so Angleži po svojem umiku iz Dunkerquea slavili to kot svoj uspeh, morejo tudi Italijani reči, da je bitka pri Bardiji prav za prav uspeh Italije, piše »Popolo d'Italia«. Italijanska zmaga je to. Gigantske sile so napadle trdnjavo. Italijanski vojak je ohranil svojo visoko moralo in angleški načrt, da bo ta boj omajal visoko vrednost italijanskega vojaka, je propadel. Bardija predstavlja v tem pogledu zmago Italije.

AKCIJE ITALIJANSKEGA LETALSTVA

RIM, 10. jan. Stefani. Posebni dopisnik javlja, da je bila neka pomorska eskadra Angležev napadena po italijanskih bombnikih v zahodnem delu Sredozemlja. Bombe težkega kalibra so padle na ladjo iz velike višine. En italijanski torpedni avion je napadel angleško trgovsko ladjo v zalivu na Malti. Več ladij je bilo poškodovanih.

Boji za usodo Abesinije

Po angleških poročilih iz Kaire so pričeli uporni Abesinci operacije v severni Abesiniji in dosegli prve uspehe — Ameriške informacije o položaju v Vzhodni Afriki — 100.000 mož angleške vojske v Keniji

KAHIRA, 10. jan. ZPV. Kakor poročajo iz Sudana, se vstasko gibanje v Abesiniji nadaljuje z uspehom. Zlasti uspešne so akcije po Angležih oboroženih vstajev v severni Abesiniji. Vstaske čete so vdrele že skoraj 100 km globoko na abesinsko ozemlje in med drugim pregnale Italijane tudi iz mesta Gubba, ki leži ob Modrem Nilu zahodno od Tanskega jezera. Italijanska posadka se tu umika proti severu, a je v nevarnosti, da jo bodo Abesinci ujeli.

KAHIRA, 10. jan. Reuter. Angleško vrhovno poveljstvo na Bližnjem vzhodu je izdalo včeraj uradno poročilo, v katerem potrjuje, da se je abesinskim četam res posrečilo zavzeti mesto Gubba in pre-

gnati od tam Italijane. Zasedovanje umikajočih se italijanskih čet se nadaljuje. Operacije Abesincev podpira angleško letalstvo.

NEW YORK, 10. jan. United Press poroča, da se pripravljajo Angleži na večjo akcijo v Abesiniji in so zbrali samo v Keniji že nad 100.000 mož. Razen tega imajo Angleži tudi močne oddelke v Sudanu na meji Abesinije. Po vesteh, ki jih objavljajo ameriški listi, dozoreva položaj v notranjosti Abesinije vedno bolj za splošno vstajo domačinov. Italijanska Vzhodna Afrika, ki jo tvorijo stari italijanski koloniji Eritreja in Somalija skupaj z Abesinijo, je že od vstopa Italije v

vojno brez vsake zveze z Italijo. Zveza obstaja samo potom radia in včasih se posreči tudi kakemu italijanskemu letalu, da prispe iz Vzhodne Afrike v Italijo ali narobe. Italijanom pričenja primanjkovati v Vzhodni Afriki zlasti bencina, pa tudi drugih vojnih sredstev, dočim je oskrbovanje angleških čet dobro organizirano. Akcija bivšega cesarja Haile Selassije napreduje počasi, a vztrajno. Na angleškem ozemlju organizirane abesinske čete so že na več mestih vdrele v Abesinijo, kjer se jim pridružujejo novi bojovníki. Abesinci so prepričani, da bodo naslednji meseci prinesli popolno osvobodjenje Abesinije.

Vzajemnost Anglije in Amerike

Govor angleškega ministrskega predsednika Winstona Churchilla v društvu za pospeševanje angleško-ameriškega prijateljstva

LONDON, 10. jan. Reuter. V društvu za pospeševanje anglo-ameriškega prijateljstva je Churchill poudaril velik pomen angleško-ameriškega sodelovanja v sedanjem trenutku največje bitke v zgodovini sveta. »Bodočnost vsega sveta je odvisna od etičnih osnov odnosov med Veliko Britanijo in USA. Enotnost pogledov in odločnost, ki vlada v vsem svetu, kjer se govori angleški, bo odločila moralo za stoletja narodom, ki bodo prišli. Stojmo na zgodovinskih trdnjavah ter imamo slavno prihod, da z največjimi žrtvami delamo za vzvišeno stvar. Velika sreča je, da v teh preizkušnih dneh stojimo na čelu USA-slaven, zelo izkušnen državnik, v katerega srcu tiči ogenj odpora proti napadalcem in ki je odkrit, iskren prvi branilec demokracije. Srečen sem, da je bila ta osebnost tretjice izvoljena, da vodi ameriško demokracijo.

Razpoka, ki je nastala po Lothianovi

smrti, je izpolnjena zdaj s tem, da pošljemo v Ameriko najboljšega človeka, ki smó ga mogli najti. Prijateljstvo Halifaxa more biti vsakomur častno. Hrabrost in zvestoba sta bistvo njegove duše. Bil je med tistimi, ki se je energično zavzel za nadaljevanje vojne. Pošljamo v USA moža, ki je dobro informiran o vseh naših sestankih in ciljih. Naša vroča želja je, da uspe.

Lord Halifax se je v odgovoru zahvalil

in poudaril, da »gleda Anglija v bodočnost s treznim zaupanjem. Mimo stalno povečane proizvodnje vojnega materiala v Angliji moremo računati na vse večje industrijske sile USA, katerih vrednost se ne more nikoli previsoko oceniti. Krepka volja, da se proži odpor proti glavnemu cilju Nemčije, je prav tako močna onstran Atlantika kakor v Angliji. Ne dvomimo v uspehe narodov, ki govorijo angleški.

Moč nemške vojske v Romuniji

ANKARA, 10. jan. Reuter. V Romuniji ali pa na poti v Romunijo je okoli 10 do 12 nemških divizij. V sredini februarja bo število nemških divizij v Romuniji 15 ali 16. Šest nemških divizij je na ruski meji. Po soglasnem mnenju nimajo še

Nemci dovolj čet, da bi lahko riskirali vojno na Balkanu, za katero je potrebnih 40 do 50 divizij. Da pa ne bo vojne na Balkanu, mislijo turški krogi tudi zaradi tega, ker ta vojna ne bi odločila vojne med Nemčijo in Anglijo.

Winant poslanik USA v Londonu

LONDON, 10. jan. Reuter. John Winant, bivši direktor mednarodnega urada dela v Ženevi, je bil izbran za naslednika Kennedyjevega na položaju ameriškega veleposlanika v Angliji. Njegovo imenovanje bo prišlo danes pred kongres.

NOVA ROMUNSKO-MADŽARSKA KONFERENCA

BUKAREŠTA, 10. jan. DNB. Tu zatrjujejo, da se bo v kratkem sešla romunsko-madžarska konferenca, katere naloga bo rešiti sporna vprašanja, ki so nastala med Romunijo in Madžarsko naknadno po dunajski razsodbi o Transilvaniji. Predsednik romunske delegacije na tej konferenci bo najbrže bivši minister Valerian Pop, njegov namestnik pa Alexander Randa.

ROOSEVELTOVA PONUDBA LA GUARDIJI

NEW YORK, 10. jan. Reuter. Roosevelt je ponudil newyorškemu županu La Guardi odločilno mesto v sistemu narodne obrambe, ki odgovarja ministrskemu položaju.

UPOR V VANCINGVEJEVI VOJSKI

CUNGKING, 10. jan. Tass. Po vesteh iz Hongkonga so izbruhnili v Čuanšau med četami Vancingveja neredi. Vojaki teh čet so napadli in ubili več japonskih vojakov. V Čuanšau so bile poslale nove japonske čete. Več Kitajcev je bilo aretiranih. Poveljnik teh čet, polkovnik Šuanfa je izginil.

ČISCENJE VICHYJA

VICHY, 10. jan. CBS. Notranji minister je ukazal, da morajo vse osebe, ki niso zaposlene v Vichyju, zapustiti začasno glavno mesto Francije. Okoli 30 tisoč oseb bo moralo oditi. Normalno število vichyjskega prebivalstva je 30.000, sedaj pa znaša 105.000.

Klisura padla

NEW YORK, 10. jan. Associated Press. Opoldne je bilo v Atenah uradno objavljeno, da je Klisura padla v grške roke.

Letalski napadi na zahodu

Nemci so izvršili v pretekli noči zopet več napade na Anglijo, angleški bombniki so pa spet bombardirali nemška mesta, zlasti Wilhelmshafen in Emden

VCERAJSNJE NEMSKO POROČILO

BERLIN, 10. jan. DNB. Nemško vrhovno poveljstvo je izdalo včeraj sledeče uradno vojno poročilo: Naše letalstvo je včeraj kljub neugodnim vremenskim razmeram izvedlo vrsto pogumnih ločenih napadov. Kljub ogorčenemu nastopu protiletalske obrambe je neko naše vojno letalo z višine 100 m dvakrat zadelo tovarno motorjevo, ki so jo branili zaporni baloni v bližini Coventryja. Ena težko bojno letalo pod poveljstvom poročnika Monsa je izvedlo napad na neko oboroženo, približno 10.000 tonsko trgovsko ladjo 480 km severozahodno od zaliva Donegal. Ladja je bila dvakrat težko zadeta, nakar je ladja ostala na mestu v plamenih. Na jugovzhodni obali Anglije je bilo z uspehom bombardirano vojaško taborišče. V noči od 8. na 9. januar so sovražni letalci v severozahodni nemški

obalni pokrajini metali zažigalne in eksplozivne bombe, ki so v glavnem zadale stanovanja okraja. Samo na enem kraju je bila prizadejana neznatna škoda na neki industrijski napravi. Izgube na civilnem prebivalstvu znašajo 11 mrtvih in 14 ranjenih. Pri napadu na tovarno motorjevo pri Coventryju se je zlasti odlikovala posadka bojnega letala, zlasti pa njen poveljnik, poročnik Hefflinger.

DANAŠNJE NEMSKO POROČILO

BERLIN, 10. jan. DNB. V noči od 9. na 10. je nemško letalstvo nadaljevalo z napadi na Veliko Britanijo. Nemški bombniki so kljub poslabšanemu vremenu izpolnili svoje naloge. Med drugimi mesti je bil napaden tudi Bristol. Tu in v nekaterih mestih južne Anglije so izbruhli požari.

NEMCI O ANGLEŠKIH NAPADIH

BERLIN, 10. jan. DNB. Nekaj skupin

angleških bombnikov je preletelo sinoči nemško ozemlje. Napasti so hoteli industrijske centre v zahodni Nemčiji. Jasna mesečina in brezoblačno nebo je pa pripomoglo, da je nemška obramba laže stopila v akcijo. Pripravila je celo barazne balone za obrambo pred napadi iz zraka. Večji del angleških letal ni predrl do tovarnih in rudarskih naprav ter se je moral vrniti. Bombe so padle na polja in sosedno ozemlje. Le nekaj letal je doseglo tovarne in odvrгло bombe, niso pa napravila škode na vojaških objektih. Uničenih je nekaj stanovanjskih hiš in neka šola. V nekem mestu je poškodovan dom katoliškega združenja. Varnostna služba je takoj stopila v akcijo, nekaj požarov na strehah hiš je bilo kmalu pogašenih.

BERLIN, 10. jan. CBS. Nemško vrhovno poveljstvo javlja, da so angleška letala ubila 11 oseb in 14 ranila pri zadnjem

napadu na zahodnememške luke.

ANGLEŽI O NEMŠKIH NAPADIH

LONDON, 10. jan. Reuter. Letalsko ministrstvo javlja, da je bila v noči na petek večja sovražna aktivnost v zraku nad Anglijo. Bombe so padale na obale Merseya, v severozahodni, srednji Angleški in nad Londonom. Škoda je majhna, prav tako ni število ljudskih žrtev veliko. Angleška letala so v noči na petek napadla zahodno Nemčijo.

LONDON, 10. jan. Reuter. Nocoj je bila velika aktivnost nemških letal nad Anglijo. Bombe so padale v različnih okrajih Anglije, Walesa in ob reki Mersey. Nastalo je nekaj požarov, porušenih je nekaj hiš, smrtnih žrtev ni veliko.

NAPADI ANGLEŠKIH LETAL

LONDON, 10. jan. United Press. Angleška letala so 7 ur napadala Wilhelmshaven in Emden, kjer izdelujejo večje število vojnih ladij in podmornic. Napad se je začel pri luninem svitu že ob 8. zvečer ter je trajal skoro celo noč. Največ bomb je padlo v bližino največjega doka Marienwerfer. Nastalo je veliko požarov.

Grki vkorakali v Klisuro

SOLUN, 10. jan. Associated Press. Uradno je objavljen padec Klisure, v katero so vkorakale grške čete.

ATENE, 10. jan. At. ag. Službeno poročilo grškega vrhovnega poveljstva št. 75 pravi, da so se bili včeraj krajevni boji. Nekateri višine so bile z naskokom zavzete. Ujetih je bilo 200 sovražnikov, zaplenjena večja količina vojnega materiala. Med temi je tudi 20 merzerjev in 80 strojníc.

ATENE, 10. jan. Reuter. Izve se, da so grške čete na odseku pri Muskopolju od-

bile močan napad italijanskih čet. Na ostalem delu fronte je bil včeraj močan artilerijski dvoboj, čeprav je ves čas deževalo.

RIM, 10. jan. Stefani. Italijansko poveljstvo je izdalo včeraj sledeče uradno poročilo o bojih v Albaniji: Grško bojišče: Udeleževanje patrol in napadi krajevnega značaja. Številne skupine naših letalskih eskadrilj so zadale učinkovite udarce baterijam in mostovom ter sovražnikovim vojaškim pripravam. Naši strmoglavci so napadli baterije in mostove, sovraž-

ne čete pa so naša lovska letala obsula s strojniškim ognjem. Očividno z uspehom je bil bombardiran Solun. Pri več spopadih so naša letala sestrelila v plamenu šest sovražnikovih lovskih aparatov.

RIM, 10. jan. CBS. Valovi angleških letal so bili v prvih jutrnjih urah v četrtek nad Napolijem. Ubilih je 5, ranjenih 30 oseb. V Palermu, ki je bil tudi napaden, ni žrtev. V Napoliju je bila zadeta bolničarska ladja v pristanišču, v mestu pa je bilo zadetih 15 zgradb, med njimi tudi ena cerkev.

Čakmakova obrambna črta

CARIGRAD, 10. jan. United Press. Predsednik Ismet Inöni je izvršil te dni inspekcijsko potovanje po turški Traciji. Ob tej priložnosti si je predsednik ogledal Čakmakovo obrambno črto, kjer je zbran sedaj večji del turške vojske, kolikor jo je bilo vpoklicane pod zastavo. Temu potovanju so posvetili v Carigradu veliko pozornost in izjavljajo, da je bilo v zvezi s sklepom Turčije, da bi se uprla vsakemu sovražnemu napadu od koder koli.

VAZNOST HALIFAXOVE MISIJE

LONDON, 10. jan. Reuter. Novi poslanik Anglije v Washingtonu, lord Halifax, bo pred odhodom v Ameriko prisostvoval sejam angleške vlade. Prav tako bo kot ambasador navzoč na sejah vlade, kadar se bo mudil doma po službenih poslih. S tem hoče angleška vlada naglasiti važnost Halifaxove misije v USA.

NOVI AVSTRALSKI LETALCI ZA ANGLIJO

MELBOURNE, 10. jan. Reuter. Predsednik avstralske vlade Menzies je včeraj dejal, da bo poslala Avstralija v Veliko Britanijo še eno eskadriljo letal.

POGREB VODITELJA SKAVTIZMA

LONDON, 10. januarja. Reuter. Iz Nigjerije v Keniji poročajo, da je bil včeraj tam pogreb skavtskega poglavarja Baden Pawella. Generalu so bile izkazane vojaške časti. Pri pogrebu so sodelovale vse vrste orožja južnoafriške angleške vojske, skupaj z letalstvom. Mnogo je bilo navzočih tudi skavtov iz Evrope, Afrike in Indije. Tamkajšnji guverner je položil na krsto lep venec v imenu vse britske kolonije. Ze med boleznijo je angleška vlada sklenila naj se v primeru smrti prenesejo generalovi ostanki v westminstrsko opatijo v Londonu. Pokojni je pa želel, da ga prepeljejo v Anglijo šele po sedanji vojni.

ZELEZNIŠKA NESREČA V ITALIJI

MILAN, 10. jan. DNB. Na postaji blizu Novar Nogar blizu Verone sta trčila tovarni in osebni vlak. Dve osebi sta mrtvi, 32 ranjenih.

Borza, Curih, 10. januarja. Devize: Beograd 10, Pariz 8.70, London 16.15, Newyork 4.31, Milan 21.75, Berlin 172.50, Sofija 4.25, Budimpešta 85, Bukarešta 2.15.

Zakaš se vojsku e Italija

BERLIN, 10. jan. Diplomatski urednik »Berliner Börsenzeitung« odgovarja na angleške ugotovitve, da se italijanski vojak noče boriti zato, ker nima jasnih pojmov o pravih ciljih fašistične Italije, naslednje: »Resolucija italijanske vlade 7. t. m. in proglas Mussolinija 10. junija 1940 je jasno obeležil stališče Italije v vojni. Iznebiti se hoče okovov, v katero jo je zakovala angleška hegemonija v Sredozemlju. Dejstvo, da Angleži trde, da italijanski vojak ne ve, za kaj se bori, pravi Megerle, dokazuje znova, kako Britanci podcenjujejo italijanski narod. Italijanski narod spada med one na svetu, ki so An-

gležem pripomogli do ogromnega bogastva, kulture in umetnosti. Dokler se je Italija zadovoljevala s tem, da je v umetnosti bila svetovna velesila in sejalec kulture za druge narode, toliko časa so jo trpeli. Ko pa je iz nacionalnega edinstva vzkliknil ideal nacionalistične veličine in prirodnih zahtev po upravičenem mestu v svetu, tedaj se je pred Italijani pojavil isti sovražnik, kakor pred Nemci, ki so hoteli iz naroda pesnikov in mislecev postati svetovna sila. Angležem je pač neprijetno, ker se ustvarjanje italijanskih vojnih ciljev vrši na njih račun.«

Siamski vdor v Indokino

SANGHAJ, 10. jan. Reuter. Po sem dopisih poročilih so siamske čete napredovale v Francoski Indokini v smeri Angkora, bivšega glavnega mesta Kambodže. Doselej so vdrele že 70 km globoko na indokiniško ozemlje.

NEW YORK, 10. jan. ZPV. Ameriški listi poročajo, da se je pričela med Siamom in Indokino resnična vojna in da ni več veliko upanja, da bi se dosegel sporazum, ki bi ustavil sovražnosti. Vdor siamskih čet v Indokino pomeni pričetek borbe brez kompromisa. Razen na kopnem se bijejo boji tudi neprestano v zraku, kjer izvršuje siamsko letalstvo napade na indokinska mesta in važne objekte, indokinska pa na področja Siam.

BANGKOK, 10. jan. CBS. V bliskovi-

tem napadu hočejo siamske čete zasesti indokitajsko provinco Kambodžo. Boji so v vsej dolžini fronte.

SANGHAJ, 10. jan. DNB. Po vesteh iz Saigona so obmejni boji med Siamom in Indokino dobili v zadnjih dneh zelo ostro obliko. Na severu segajo boji vse do province Kambodža. Posebno močni so spopadi vzdolž ceste Poipet-Sisophon, kjer so napadli Siamci s pomočjo 40 letal. Indokitajski krogi pa demantirajo vesti, da so se morale francoske čete umakniti 30 km v notranjost. Francoski uradni krogi v Hanoju pravijo, da so francoska letala izvedla močne in uspele protinapade. Sovražnosti pa bodo ustavljene, čim bo Siam pokazal voljo za miroljubno rešitev sporov.

Stališče Anglije do Francije

LONDON, 10. jan. Reuter. Glede izjave, ki jo je dal francoski kolonialni minister Platon nekemu francoskemu listu, piše diplomatski urednik Reuterja: V londonskih odločujočih krogih so z obžalovanjem sprejeli izjavo admirala Platona, posebno oni del, ki meče očitke na Veliko Britanijo. Angleški premier Churchill je v svojem govoru, ki ga je 21. oktobra

lani naslovil na Francoze, jasno naglasil, da so vse vesti sovražne propagande o nekaterih namerah britanske vlade v pogledu francoskih kolonij popolnoma netočne. Churchill je med drugim tudi poudaril, da Anglija noče vzeti francoskih ladij in kolonij, ker nima namenov, da kateri koli državi kaj odvzame.

Solidarnost SSSR in sil osi

BUKARESTA, 10. jan. Stefani. »Curentul« piše, da je dobil od svojega berlinskega dopisnika po neki zelo dobro informirani osebi sporočilo, da obstaja med silami trojnega pakta in sovjetsko Rusijo popolna solidarnost glede interesov in obrambe proti napadom in načrtom demokracijskih držav. Omenjena ugledna nemška osebnost je dopisniku izjavila, da

bo med Nemčijo in sovjetsko Rusijo skoro podpisan nov trgovinski sporazum, ki bo širšega obsega, kakor je bil prvi. Vseboval bo tudi razširitev političnega sodelovanja med obema državama. »Curentul« je mnenja, da bo tako naletel Rooseveltov načrt na solidarno fronto sil trojnega pakta in sovjetske Rusije.

Italijanski očitki Rooseveltu

RIM, 10. januarja. Diplomatski urednik agencije Stefani piše, da tudi v USA spoznavajo čudno zadržanje Roosevelta, ki je ob volitvah izrecno naglašal, da je nasproten ameriški intervenciji v evropski vojni. Zdaj, ko je izvoljen, pa kaže svoje bojovite občutke. Ameriško javno mnenje je že med

volitvami pokazalo, da je kljub močni angleški propagandi proti vmešavanju Amerike v evropsko vojno. Roosevelt je bil med volitvami prisiljen, pokoriti se obema miroljubnima taboroma. Sedanje njegovo stališče je pa v nasprotju ne samo z obvezami, ki jih je prevzel za časa volitev nase, nego

Ruska zunanjia politika

Začasni komunistični diktaturi na Bavarskem in na Madžarskem sta to Leninovo upanje še povečali. Zaradi potrebe je bila organizirana in to izvršno po Trockem — obramba proti belim armadam. Toda, v teh prvih letih ni niti eden izmed boljševiških voditeljev (Stalin je bil še relativno nevažen) mislil, da se lahke Rusija obdrži brez razširitve revolucije; od tod vedno večji vpliv Kominterne instrumenta svetovne revolucije.

Ze po prvih žarkih revolucionarnega navdušenja se je pokazala težava, izvirajoča iz marksističnih načel, da je težko podrediti konkretne nacionalne interese internacionalni politiki. Lenin je bil za polno pravico narodne samoopredelitve in pravica vsake zajednice, da se izloči iz ruske države, je bila vpisana v ustavo. V praksi so morali zavreči teorijo samoodločbe narodov. Pojavila se je namreč nujna potreba, okrepiti državno varnost. Samo tam, kjer je načelo samoodločbe narodov bilo proti zaveznikom — v Turčiji in Perziji —, je dobilo od ruske strani popolno in dragoceno podporo. Kjer je načelo samoodločbe narodov ogražalo rusko varnost — na Finskem, Poljskem, v Ukrajini in na Gruzinskem (Georgiji) — so ga ruski revolucionarji pobijali in to v obeh zadnje imenovanih državah z uspehom. Če se zatrjuje, da boljševiki niso bili proti načelu narodne samoopredelitve, temveč proti poizkusom reakcionarne buržoazije, ki je hotela iztrgati delavce iz rok zmagočnega ruskega proletariata, je to mogoče še dopustno v primerih Finske in Poljske, možno tudi v Ukrajini, kjer so različne vlade intervenirale, nedopustno pa je v primeru Georgije, kjer so imeli socialni demokrati (menjševiki) ogromno večino in kjer so hoteli ustanoviti novo Švico med Evropo in Azijo: nasilna inkorporacija v veliki ruski imperij, ki jo je izvršila rdeča vojska, je bila odločno nasprotna prvotnemu Leninovemu načelu samoodločbe narodov.

Rusija je izšla iz štiriletnje vojne nedotaknjena, vendar pa zrahljana. Kakor v preteklosti, je tudi sedaj potrebovala stik in trgovino z Zahodom, da si popravi zavoženo gospodarstvo. Kakor vedno, se je Rusija tudi zdaj bala Zahoda in mu ni zaupala v prav tako veliki meri, kakor ga je potrebovala. Tudi strateško se njen problem ni izpremenil. Ne smemo pozabiti na sovražstvo in sosedo. Na Vzhodu je grozila Japonska, da zavzame Sibirijo; le ameriško posredovanje v letih 1921 in 1922 je Japonsko zadržalo. Na Zahodu so mirovni pakti ostvarili krog držav, ki naj izključi Rusijo iz Evrope in oropa baltskih predstraž. Tako je ostala skrb za varnost še vedno osnovno vprašanje ruske zunanje politike.

NEUSPEH SVETOVNE REVOLUCIJE

Osrednje dejstvo v prvih letih miru je bil neuspeh svetovne revolucije. Po polomu v Nemčiji l. 1923 je postalo jasno tudi najbolj zagrizenim teoretikom, da je kapitalizem okrepil svoje pozicije v Evropi. Revolucionarno vrenje je sicer trajalo na Kitajskem dalje in še celo l. 1926. Je Moskva upala, da se ji bo posrečilo ustanoviti Zvezo kitajskih sovjetskih republik. Ko pa je l. 1927 Čangkajšek odločno odklonil komunistično pomoč, je ta up zbledel, svet je odklonil revolucijo.

Izprememba je bila poenostavljena z izpremembami v notranji strukturi sovjetske države. Dokler je Lenin živel, je bila Kominterni proti vzpostavitvi normalnih diplomatskih odnosov. Leta 1923 so bile v dobrih odnosih z Rusijo edinole Perzija, Turčija in Nemčija. Aktivnost Kominterne je prisilila turško vlado, da je prepovedala komunizem v državi, narasle so težave v Perziji in po komunističnem udarcu v Nemčiji l. 1923 so se začasno ohladili odnosi do Rusije, ki so bili vzpostavljeni komaj leto dni prej na zelo pristranski osnovi v Rapallu. V drugih državah je podzemno delovanje Kominterne stalno kvarilo prizadevanje ruske vlade, da bi ji te države priznale. Omembe vreden primer je bila Vel Britanija, kjer je leta 1924 prišlo do odstopa laburistične vlade. Ta je vzpostavila diplomatske odnose s Sovjetsko zvezo po odkritju propagande Kominterne, vsebujočega tudi prošlo Znovljeno pismo je pa moral Macdonald demisionirati. (Dalje)

Kako bo l. 1941 za našo bodočnost častno in srečno

Tehne besede našim ljudem, kako moramo vztrajati v resnih dneh evropske vojne

Za našo narodno bodočnost bo usodnega pomena ono, kar se bo zgodilo letos. Doslej smo bili srečni, da smo mogli ostati izven vojne. Naša živa želja je, da ostanemo čuvarji miru na naših narodnih mejah in da doprinesemo svoje k svetovnemu miru in obnovi. Vojni požar je prišel skoro že pod krov naše hiše, doslej smo ga odstranili, ker smo branili svoj mir in delali zanj enako v notranji, kakor zunanji politiki.

Ohranitev miru je enedružna želja vsega našega naroda. Temu prvemu cilju naše narodne in državne politike služi naš notranji mir, naš narodni sporazum med Hrvati in Srbi, pa naša iskrena želja, da živimo v prijateljstvu z vsemi narodi, ki spoštujejo našo neodvisnost. Nad vsem tem pa je doprinesel k spoštovanju našega miru in neodvisnosti naš narod pod orožjem, ki se je menjaval na straži našega miru in naših mej. Ta straža je vedno bolj močna, toliko močnejša, kolikor bolj se bliža nevarnost...

Ne vemo, kaj nam prinaša novo leto 1941. Vemo pa, kaj moramo delati tudi v njem. Čuvali bomo naš mir s krepitvijo volje in moči, da branimo naše meje

proti vsakomur. Nobene težkoče, ki jih prinaša s seboj vojni čas, ne smemo omajati naše narodne solidarnosti in našega notranjega miru. Vsakemu nezadovoljstvu in nevarnosti bomo dorasli, če bomo zgradili in ohranili red in disciplino, zagotovili največje narodne potrebe in pravično vladavino, ki bo služila ohranitvi in obrambi naroda. Vedno več je žalostnih primerov, zakaj so mnogi narodi trpeli in propadali. Naj bi vsaj med nami ne bilo krivic, če bi padla preizkušnja tudi na nas. Iz vseh socialnih in političnih razlik nas mora zediniti zaveza, da je

prvi pogoj vsega našega narodnega življenja obramba naših narodnih mej in izgradnja svobodnega življenja med njimi. Vsakemu hočemo biti prijatelji, nočemo pa nikogar za gospodarja! Tudi v največjem zadovoljstvu in največji sili ne smemo pozabiti, da oni narod, ki svoje narodne svobode ne brani, ni vreden svobodnega življenja v lastni hiši. Čimbolj bomo to resnično spoznavali, tembolj bo leto 1941 za našo bodočnost častno in srečno, piše v »Varaždinskih Novostih« prvak SDS, bivši minister dr. H. Krizman.

Muslimanski glas o dr. Fr. Kulovcu

Muslimanska »Narodna Pravda« piše: »V Beogradu je 14. decembra preminil prosvetni minister dr. Anton Korošec. Vse življenje se je zalagal za narodno stvar. Bil je med onimi visoko zavedenimi, ki so največ doprinesli k narodnemu zedinjenju Hrvatov, Srbov in Slovencev v eno državo. Pogreb je pokazal, koliko spoštovanja je užival. Z njim je izgubila naša država odličnega državnika.

Ka. Za njegovega političnega naslednika je bil izvoljen dr. Fran Kulovec, ki je postal šef stranke za Slovenijo. Dr. Fran Kulovec je znan prijatelj bosansko-hercegovaških muslimanov. Ze dolgo vrsto let je v stalnih stikih z mnogimi našimi politiki in kulturno-prosvetnimi delavci. Dr. Kulovcu želimo mnogo uspeha na njegovem novem odgovornem mestu.

Poraz in moralne vrednote Francije

»Jour Echo de Paris« piše, da je Leon Berard, francoski poslanik pri Vatikanu, izpovedal sv. očetu »francosko veliko bole«. Toda v izpovedi je poudaril, da je Francija ostala izven onih, ki se v bolečinah vdaajo tugi. Francija je pretrpela vojaški poraz, ker je kriminalni upravitelji niso znali oborožiti. Proces v Rimu ne more biti in tudi ni treba, da je stvar vse Francije. To je proces odgovornih in nemarnih politikov, ki so neposredno odgovorni zaradi nepripravljenosti Francije.

Francija pa ni utrpela moralnega poraza. Sprejela je hrabro poraz kot trdo preizkušnjo. Pred očmi sveta je pokazala, da je ostala moralno nedotaknjena, narod mora iz tega pričakovati nov vzpon. Gre za to, da se obnovi duša našega naroda. Dovolj je, da pogledamo nazaj, zadnjih šest mesecev, da ugotovimo zbranost Francozov v sedanjih prikladih in že vidimo, da je govoril francoski poslanik sv. očetu veliko resnico, zaključuje list.

Angleži ubija o ameriško demokracijo...

Pod naslovom »Angleška peta kolona v Severni Ameriki na delu« piše »Völkischer Beobachter«, da »je trenutno samo v Washingtonu 500 predstavnikov angleške vlade, ki opravljajo službene dolžno-

sti. V USA je zdaj tudi 1000 angleških inženirjev, 500 inspektorjev in veliko število drugih Angležev. Tako Angleži pripravljajo USA v obliki, ki daleč presega primer iz prve svetovne vojne. Britanska peta kolona ni več kolona, nego je to cela vojska, ki deluje v USA. Naloga te kolone je, da ustvarja presenetljiva odkritja o namišljeni akciji nemških domorodcev v USA. Ta vojska hoče ubijati ameriško demokracijo in dovesti USA do tega, da bodo zrele za napad totalitarne sistema. Vse to daje ameriškim propagandistom glavni material, ne računajo toliko z interesi države, kakor z interesi Anglije in mednarodnega židovstva. Že davno je jasno, od kod prihajajo mračni vplivi, ki vlečejo ameriški narod v vojni zapletljaj. »Daily Telegraph« je bil toliko razborit, da je to dejstvo sam razkril.

Pokojninsko zavarovanje bolgarskega kmeta

Konec decembra je bolgarski kmetijski minister Bagrianov predložil narodnemu sobranju načrt zakona o pokojninskem zavarovanju samostojnih kmetijskih gospodarjev. Članstvo v pokojninskem zavarovanju bo prostovoljno, zavarovanje delavcev in nameščencev pa je obvezno.

Načrt zakona predvideva pokojnino za kmeta, čigar letni dohodek ne presega 120 tisoč levov (okoli 60.000 din). V Bolgariji je takih kmetov nekaj nad 1.100.000. Zavarovanje bo veljalo za primer starosti in invalidnosti. Kasneje se bo zavarovanje razširilo tudi za primer smrti. Pokojnino bodo dobivali kmetje, ki so presegli 65 let starosti, v pri-

meru invalidnine pa le takrat, če se je njih delovna sposobnost zmanjšala vsaj za polovico. Letna pokojnina za posameznega kmeta bo znašala 2400 levov (t. j. okoli 1200 din). Sredstva za izplačilo pokojnin se bodo zbirala iz prispevkov zavarovancev in iz državnih podporn. Prispevki članov bodo znašali letno od 100 do 180 levov, in sicer sorazmerno starosti zavarovanca. Če bi bili zavarovani vsi kmetje, ki so do tega upravičeni, bi znašala skupna vsota vplačil nad 165 milijonov levov. Minister Bagrianov računa, da bo že v prvem letu uvedbe pokojninskega zavarovanja dobilo nad 50.000 bolgarskih kmetov izplačanih 120 milijonov pokojnine.

Kultura

Nušičev »Poročnik« v Ptuj

Uprizoritev tega dela je bila zanimiva pred vsem z režiserskega zrišča. Režiser Jože Babič si je »Poročnika« tako-le zamislil na odru: V ozadje je postavil steno, prelepljeno z najraznovrstnejšimi časniki. To steno, ki je na vrhu nosila še napis »Naši kraji in ljudje«, je potisnil kolikor mogoče pred publiko. S tako izrazito odorskega prostora je v tem ostrem ozadju dobil ogledalo, v katerem se je zrcalilo dejanje in ga istočasno tudi preneslo med samo publiko. Dramatsko to ni bilo nujno, toda, domislek je imel vsebinsko težo in smoter. Saj je v njem že tako ostru Nušičeva beseda postala britev, delo samo pa je dobilo trdo, surovo, toda krepko in sočno poanto! Konvencionalna salonska scena bi zastrla moč komedije in vse bi ostalo le med štirimi stenami. Tako pa je Nušičev »Poročnik« postal zadeva nas vseh! Na mah je postal dinamičnejši, prestopil je pregrado, in napis, ki je vso sceno ostal, je dobil časovnost. Se več! Neusmiljeno je bil v obraz in obtoževal nas je, kljuval nas je! Končna avtorjeva misel, v kateri hoče, da se zavemo, da takšna spačenost še vlada, je v taki sceni dobila vso aktualnost, življenjskost in konkretnost. Saj se je ta vtis tako zarezal, da smo se na koncu le zgrozili. Toda reakcija po vsem tem je morala priti, nekaj se je moralo zginiti v nas, pa četudi še le dolgo za tem, kar smo zapustili gledališče. Kakor nerazvezan akord. Kakor nesoglasje, ki še dolgo kriči v človeku. V tem je bil smisel in smoter Babičeve režije.

V ostalem je bila scenerija preprosta. Režiser je uporabil le rekvizite, ki so bili v neposredni zvezi z igro. Mnogočino komičnih si-

tuacij je v hitrem tempu vezal med seboj, da je poizvel in razgibal tok. To je bilo potrebno zaradi ansamblskih scen, ki že same po sebi zavirajo gladek potek. Ponekod se je res krusila skladnost mnogočetvilnih oseb, toda to gre na račun kratkega časa za pripravo, delež pri tem pa tudi nosi vloga Pavla Marića, ki je čisto dramskega značaja.

Sodoživljanje med publiko in igralci je bilo vidno. Igralski skupini je manjkalo le uglejanosti in tehnične izdelanosti. Sicer pa je kar neverjetno, da so s sedmimi vajami delo še tako naštevali. Res je, da bi takega opravičevanja ne smelo biti, toda v okoliščinah, kot so v Ptuj, in če se pridenemo, da igralci iz iz golega idealizma sodelujejo, vsako opravičevanje drži. Tokrat pa jih je še šest prvič nastopilo. Notranje doživljanje je na publiko najbolj prenesel Wilhelm v vlogi Spasoje Blagojevića. On vedno ustvari nov lik in mu s svojo igro da tudi vsebino. Ni držal le ravnotežja in linije vsej igri, potegnil je za seboj krajkrat tudi ostale igralce. Obvlada tudi pasivno mimiko in dosega niansiranje. Odličen je bil v maski, ki je ustrezala vlogi. Prav tako odlična sta bila še. Peršon kot Anta in Saga-din kot Aljoša. Prvi je bil prepričljiv in je ustvaril tip okretnega Sumadinca. Liku Aljoši ni manjkalo toplote in resigniranosti, vendar bi si želeli morebiti še več emigrantske predanosti. Tudi Glavnik kot gospod Đurić je bil dognan in enoten, dočim je Močnik kot Marić imel težko nalogo v vlogi, ki je dramskega značaja. Tu in tam ni mogel vzdržati na liniji, v splošnem pa je vložil mnogo truda in je ta vloga bila do zdaj ena izmed njegovih najboljših. Njemu kakor ostalim se

je videlo, da v tako kratkem času ni mogoče priti do podrobnejše izdelanosti in sigurnosti.

Odnos do komedije je bil vsem igralcem jassen in dognan, zato so vsi po svojih močeh pripomogli, da je igra potekla v enotnem stilu.

A. Debenak.

PEDAGOŠKI TISK

Nedavno je bila polletna seja zadruga »Pedagoški tisk v Mariboru.« Sejo je vodil upok. šol. upravitelj Karel Doberšek. Obsežno poročilo o poslovanju v pretekli poslovni dobi je podal poslovodja zadruga Karel Vollmaier, šol. upravitelj v Zavrču, nakar je učitelj Pavle Segula podal izčrpno nadzorniško poročilo z obsežnimi predlogi za notranjo reorganizacijo zadruga in za prilagoditev novim razmeram. Zadruga se bo odslej imenovala »Pe-tisk«, da se na ta način prepreči v administrativnem in finančnem poslovanju neljube pomote in zamenjave s »Pedagoško centralo« v Mariboru. Tudi notranje poslovanje zadruga se bo reorganiziralo ter prilagodilo v praktičnem smislu potrebam sodobnosti. V kratkem izide Josipa Juranića knjiga: »Srečanje z življenjem.« V kratkih črticah je avtor izredno posrečeno napisal in opisal, kako prihaja vaški pedagog v stik z življenjem v šoli, na domovih, pri delu, v trgovini in gostilni, na cesti in na polju. V črticah vsakega pedagoga je prikazano, kako mora pravi vzgojitelj imeti za vse življenje, ki se pretaka okrog njega, oči, da vidi, ušesa, da sliši in srce, da čuti. Črtice naj služijo kot iskricke vzpodbude, ki posvetijo praktičnemu pedagogu, da bo kot tak pravilno posegal vsepovsod v življenje, da bo v svojem kraju veljal kot enakopraven član vsakega občestva, ki bo znal s svojim ravnanjem pravilno vplivati na življenjski in socialni položaj ter razvoj posameznika in družbe.

Gospodarske vesti

Katere so klirinške in devizne države?

Devizno ravnanje Narodne banke je razposlalo okrožnico, v kateri natančno navaja, katere države so klirinške in katere devizne. Po tej okrožnici se delijo naši trgovski partnerji v štiri skupine. 1. Klirinške države, iz katerih se lahko uvaža brez predhodnega dovoljenja deviznega ravnanja Nar. banke, so: Nemčija, Češko-moravski protektorat, Italija, Madžarska, Slovaška, Grčija,

Turčija, Bolgarija in poljski gouvenerment. Obračunavanje s poljskim gouvenermentom se vrši preko nemške obračunske blagajne. 2. Klirinške države, s katerimi se vrši plačevanje preko nemške obračunske blagajne v Berlinu in iz katerih je potrebno pri uvozu dovoljenje deviznega ravnanja, so Nizozemska, Belgija in Norveška. 3. Klirinški državi, iz katerih je uvoz dovoljen samo s pred-

hodnim dovoljenjem deviznega ravnanja, sta Finska in Danska. 4. Vse ostale države se smatrajo kot devizne in je za uvoz iz njih potrebno predhodno dovoljenje deviznega ravnanja. Gornje pa ne velja za kontrolo uvoza, katero ima za nekatere predmete ravnanje za zunanjo trgovino na temelju uredbe o kontroli zunanje trgovine.

Trgovstvo o pomanjkanju monopolskih predmetov

Enkrat zmanjka soli, drugič petroleja, tretjič tobaka, nato vžigalci! To dokazuje, da nekaj ni v redu. Mislimo, da ni težko ugotoviti, kje je vzrok, ker so zainteresirani trgovci že dostikrat navedli te vzroke. Pri monopolski upravi pravijo, da je vzrok v kupičenju blaga, ker si nekateri potrošniki ustvarjajo zaloge. Nekaj resnice je v tem vsekakor! Toda kdo bo delal zaloge tobaka, ko pa se tako hitro pokvari!

Mnogo bolj se nam zdi verjetno, da je vzrok kje drugje in tudi v interesu monopolne uprave bi bilo, da te razloge prav temeljito preišče.

Monopolska uprava ima sicer to izredno ugodno stališče, da ji je odjem nje-

nih predmetov vedno zagotovljen, ker nihče drug teh predmetov sploh ne sme prodajati. Vendar pa zaradi tega tudi ni treba, da bi se kar venomer ponavljale nerednosti, ki so čisto nepotrebne in ki morajo na vse zadnje škodovati tudi monopolski upravi sami. Zato naj se napravi red in naj se poskrbi vsaj to, da ne bo nikdar primanjkovalo monopolskih predmetov. Ta zahteva je tem bolj upravičena, ker sploh ni nobenih stvarnih razlogov za to pomanjkanje. Sicer pa so tudi monopolski predmeti tako dragi in dajejo državi tako lep dobiček, da že iz tega razloga ne bi smelo nikdar priti do pomanjkanja monopolskih predmetov. — (»Trgovski list«.)

Denarne težave hrvatskih mest

14. t. m. bo v Zagrebu sestanek zastopnikov hrvatskih mest, na katerem bodo razpravljali o finančnih težavah, s katerimi se morajo boriti hrvatska mesta zaradi novega davčnega sistema. Hrvatskim mestom je namreč prepovedano pobirati doklade na državne, oziroma banovinske davke. Z odpravo mestnih doklad na Hrvatskem so hoteli merodajni činitelj predvsem preprečiti selitev industrije na jug, ki je zavzela ponekod na Hrvatskem precejšen obseg. Toda kritike tega

ukrepa poudarjajo, da je prišel nenadoma in se nanj hrvatske mestne občine niso mogle pripraviti ter so sedaj v brezizhodnem položaju. Novi davek na zemljišča, ki ga je priporočila banovina mestnim občinam kot nadomestilo za izgube na prejšnjih davščinah, pa zahteva še premostitev precejšnjih tehničnih ovir (popis zemljišč, novo uradništvo itd.). O vsem tem bodo prihodnje dni razpravljali na konferenci zastopniki mest in napovedujejo glede tega živahne debate.

Vinarski in sadjarski tečaj

Pri banovinski trsnici in drevesnici na Kapeli pri Slatini Radencih bo devetmesečni vinarski in sadjarski tečaj, ki bo trajal od 1. III. do 3. XI. V ta tečaj bodo sprejeti dobro razviti in zdravi mladeniči v starosti od 16 let naprej. Prednost pri sprejemu imajo sinovi viničarjev in sinovi malih kmečkih posestnikov. Pouk v tečaju bo teoretičen in praktičen. Gojenci imajo na zavodu brezplačno stanovanje in hrano. Pridni in ubožni učenci dobijo za nakup učil podpore. Lastnoročno pi-

sane prošnje, ki morajo biti opremljene z banovinskim kolkom 10 din, je poslati najkasneje do 1. febr. upravi gornjega zavoda. Prošnji je priložiti: 1. krstni list, 2. zadnje šolsko spričevalo, 3. zdravniško spričevalo, 4. navedeno spričevalo, 5. izjavo staršev ali varuha, da dovoljuje prosilcu obisk tečaja in da bodo krili vse zaradi poškodbe nastale škode kakor tudi stroške prehrane, ako bi prosilec zapustil tečaj brez tehtnega vzroka. Priloga pod 5. se mora kolkovati s kolkom za 4 din.

Poslovni načrti »Pohita«

O načrtih »Pohita« krožijo različne vesti. Po poročilih iz dobro poučenih virov pa namerava najprej posvetiti svojo skrb onim industrijskim panogam, ki so za hudo stisko banovine Hrvatske temeljne važnosti. Sedaj proučuje strokovnjaki »Pohita« vprašanje prevzema kakih sedem ali osem podjetij, ki bi jih kmalu prevzel v svoje roke. Predvsem pa prevladuje mnenje, da bo »Pohita« obrnil svojo pozornost izvoznici gozdni industriji, rudarstvu in predelovanju poljedelskih surovin. Med drugim bo zgradil tudi banovinsko tovarno sladkorja.

g Za amortizacijo 3 odst. obveznic za likvidacijo kmečkih dolgov je določil finančni minister v l. 1940-41 nominalnih 21.1 milijonov din in tudi več, če bi znesek obveznic, ki jih dobi država za plačilo davčnih zaostankov presegal to vsoto. 21.75 milijonov din pa bo v l. 1940-41 treba plačati za obresti.

g 100.000 ton rjavega premoga in 150 tisoč ton lignita je odobril za izvoz v Svrco svet za zunanjo trgovino. Podrobnejše izvozne pogoje bo sporočilo ravnanje za zunanjo trgovino.

Produkcija sladkorja v Evropi

Po rezultatih mednarodnega zavoda za statistiko se v produkcijskem letu 1940-41 lahko računa s sledečimi številkami:

	površina 1000 ha	proizvod 100 metr. to.	1940-41	1939-40	1940-41	1939-40
Nemčija, Češka in Moravska, Generalni gouvenerment	—	—	—	—	3138	—
Slovaška	19,0	14,7	62,0	54	—	—
Madžarska	60,0	47,0	180,0	130	—	—
Belgija	49,4	55,5	262,9	262	—	—
Nizozemska	48,5	45,7	300,0	240	—	—
Danska	43,0	39,0	253,0	252	—	—
Švedska	54,5	50,8	305,0	311	—	—
Jugoslavija	—	—	115,0	119	—	—
Švica	3,4	3,6	16,0	14	—	—
Finska	3,4	3,4	7,0	9	—	—
Turčija	—	—	100,0	104	—	—

g Vinska razstava in sejem bosta odprta 15. jan. v Ormožu. Prijave vzorcev sprejema do 10. t. m. Kletarsko društvo v Ormožu, posebne prijavitelje se dobijo istam. Do 14. t. m. pa je treba poslati vzorce.

g Karte za hrano so uvedene od 13. t. m. naprej v Dubrovniku. Vsak mesec, ki se je v redu prijavil, bo prejel na dan 350 gramov kruha. Tisti pa, ki so se prijavili za moko, pa bodo prejeli tedensko 1 kg in 100 gr moke. Poleg tega bo vsak posameznik prejel na teden 250 gr. sladkorja in 100 gr riža.

g Cene živine in kmetijskih pridelkov v Celju. Voli I. vrste 9 din, II. 8,50, III. 7,50-8; telice I. 8,50, II. 8, III. 7,50-8; krave I. 7, II. 5-6, III. 4-5; teleta I. 11, II. 10; prašiči speharji 15 do 16, pršutarji 13-14 din kg žive teže. — Goveje meso I. vrste prednji del 16, zadnji del 15, II. vrste prednji del 13, zadnji del 15, svinjina 16-22, slanina 25-26, svinjska mast 28-29 din. — Jecmen 425, oves 380, koruza 325, rižol 600-800, krompir 200, seno 115-120, slama 60, jabolka II. vrste 1000, III. vrste 800, pšenična moka 500 do 900, koruzna moka 125, ajdova moka 900 do 950 din za 100 kg. — Trda drva 12750 za m, jareca 175 do 2 din za komad, mleko 3 din za liter, surovo maslo 10 do 56 din za kg.

g Ne kupujte po nepotrebnem vžigalci! Zadnje dni se je pričel ponekod praveč lov za vžigalicami. Tako prodaja pr. normalno glavna zaloga v Celju dnevno po 4000 skatlic, včeraj pa jih je prodala — 35.000. Prekomerno nakupovanje vžigalic je popolnoma nepotrebno, ker je v državi dovolj velika zaloga. Prebivalstvo se opozarja, naj se z vžigalicami ne zalaga prekomerno, ker s tem lahko povzroča, da jih bo res zmanjkalo. Tudi, ako bi bilo tako prekomerno nakupovanje opravičljivo s tem, da se bodo vžigalice podražile, poročajo na merodajnih mestih, da bo cena vžigalic ostala, kakor je bila doslej in o kakem podraženju ni govora.

g Novo pogonsko sredstvo za avtomobile je iznašel neki belgijski kemik. Pridobiva se iz ostankov olja in ima 70.000 kalorij ter zamrzne šele pri 80 stop. C. pod ničlo.

W. E. BARTHELL:

ŽENA V DŽUNGLI

Eksotični roman iz INDIJE

Kaj so nameravali z njo in njenimi ljudmi... Zakaj jih imajo ujet... to je mogla Beata slutiti...

Nikoli je niso pustili same. Nobenega svojih ljudi pa ni mogla videti. Iz neklih znamenj pa je Beata sklepala, da so jim vzeli orožje in jih zapodili... od njih ne sme z Mawaso pričakovati nobene pomoči...

Često je Beata hotela prede. Kakšna nepremišljenost jo je gnala semkaj v to puščavo in divjino? O — vsi ti vojaki, policaji, detektivji, vsi ti trdi možje so vedeli, zakaj so opustili iskanje! — In ona, šibka žena... uboga mati... hoče izvršiti, česar se oni niso drznili?...

In vedno znova vprašanje: Kje, kje je Agnes? — Ali jo je odvela kaka drhal kakor ta? Ali je mogoče že darovana? Kakšne smrti je moral umreti njen otrok?

V teh strašnih dneh jo je zvesto tolažila Mawasa. Ure dolgo, sama do smrti utrujena...

Potem je prišla pomlad...

Možje in žene so se oprezujoče huli okoli obeh žena... Poglavar je pomenljivo upiral v njiju pogled...

Končno... po dolgem brezupnem čakanju... končno dan, ko so ju zavlekli globoko v gosto zaraščeno džunglo...

ju privezali k drevesu... V plahi naglici so se shiwaiti oddaljili in ju prepustili usodi.

Šele pozneje je zvedela Beata, kakšni usodi so ji hoteli izročiti.

Shiwaiti častijo svojega boga v podobi tigra in medveda — Himalajski medved je so nevarni, napadalni. — Da bi bog žival poštešil nje, so mu darovali ti dve »Shiwini nevesti«, ki jim ju je sam poslal s Himavata...

Več ko uro dolgo je obdajala jetnici samotna pragozda... Prihajal je mrak... Kmalu bo noč...

Beatina misel je delala mrzlično... Ali naj bo to konec? In Agnes? — To je raznežilo njeno kljubovalnost...

Vila se je v vezeh... Dolgo, brezumno... Tedaj začuti, kako se je vez na eni roki zrahljala.

V svojem praznovrnem strahu pred takojšnjim prihodom krutega boga-živali, so Shiwaiti en vozle prenašlo zadržnili. Nenehno je vila in gibala roko...

Končno!... Roka je bila prosta.

Zdaj ni bilo več težko oprustiti se popolnoma od drevesa.

Nekaj minut pozneje sta blodili obe ženi po pragozdu s krvavečimi rokami in nogami... izročeni samotni, gladu in

18 nevarnostim džungle.

Globoko je vzdihnila Beata nad zemljevidom. Agnes — je mislila — Agnes! Ali si morala tudi ti tako trpeti kakor jaz?

Zopet je strmela v tanko, rdečo črto. Štirje dnevi v pragozdu brez poti... med kačami, trni, mrčesom, mlakužami, hraneč se le z divjimi smokvami, koreninami in drugimi sadovi... Dokler se ne zasveti neka planjavica. In kakor v pravljicnem čaru nekaj sto metrov globoko nežna, travnata dolina... in spodaj odprto naselje... Tako blizu riževi nasadi, sadno drevje, sanjajoče hišice...

In vendar sta se plazili z ranjenimi nogami še dva dni v dolino, da sta dosegli kraj. Usmiljene roke so pomagale bednima in ju negovale v hišici sredi vrata...

Mawasa se je borila s smrtjo — teden za tedom. Samo krasnemu soncu, čistemu višinskemu zraku in neutrudni Beatini negi se ima Mawasa zahvaliti za življenje. Ko sta se končno ženi odpravili naprej, da bi prišli v glavno mesto Nepala Khatmandu, je minilo od njunega odhoda iz Darshilinga deset mesecev. In blizu sta se obletnica dneva, ko je padel Fred Wilgard od krogle Ali Sindha in je Agnes brez sledi izginila.

Beata je odrinila zemljevid in položila obraz v dlani. Zadnje podobe tega strašnega leta so drvele skozi njen spomin. Njen prihod v Khatmandu s palačo maharadža, številnimi svetišči in bleščeči-

mi, bakrenimi strehami, tesnimi, umazanimi ulicami, naglo reko, ki je tekla skozi mesto. In s časom počitka ter osvežitve, s čuvstvom hvaležnosti do usode za preživete nevarnosti, z rastocim upanjem, da še živi ona, ki jo išče... kajti toliko ljubezni ne more goreti zaman... In vendar vedno znova vprašanje: Kaj zdaj? Ali naj obupam? Ali se naj vrnem k stricu Jamesu s priznanjem, da je imel prav? Ali pa se naj ponovno predam usodi? In toku budističnih romarjev, ki hodijo vsako leto dol v reko Ganga — ali se naj predam stroki romarske česti z odprtimi očmi in ušesi? Ali mi ne zazvenijo nekoč iz tristo milijonov indijskih duš vendarle tudi glas mojega otroka, ki zakliče: »Mati!«

Neki trenutek je odločil.

V Beatini duši je nenadoma zazvenela z nežnim glasom sarange sladka pesem ljubezni s Himalaje...

Pesem, ki jo je popevala Agnes...

To je potrkalo na njeno srce kakor klic na pomoč. In s pogledom vizionarke je pogledala Beata v daljavo: »Prihajam, moj otrok!«

Tako je postala romarica na široki cesti. Tako je šla, obdana s tistim globokim vernim sprevedom Indijcev, in prišla do Patme, in od Patme naprej se je predala zopet trumi, ki se je valila naprej proti Benaresu. Tudi njen cilj je bil Benares; kaj pride potem — tega ni vedela: to je bilo znano le usodi.

(Dalje.)

Novice

Nerešeni problemi ljutomerskega okraja

Ljutomerski okraj spada med naše obmejne okraje, ki je v agrarnem pogledu, posebno sedaj, ko je skrb za ljudsko prehrano velika, zelo važen. Lepo rodovitno polje obrodi mnogo kruha, da z njim lahko zalagamo tudi druge kraje, ki so sicer pasivni. Vendar to rodovitno polje in pridelke uničujejo leto za leto številne poplave Mure in njenih pritokov.

Važen je torej problem

regulacije Mure

in vseh večjih in manjših potokov, ki s poplavinami povzročajo vsako leto ogromno škodo. S pospešeno regulacijo bi te nevšečnosti odstranili.

Ureditev naših cest

Je tudi potrebna. Spričo naglega razvijajočega se prometa z velikimi tovornimi avtomobili in avtobusi so naše ceste preozke in imajo preveč ostrih ovinkov. To bo treba urediti, če se bomo hoteli izogniti nesrečam.

Veržejski most

Je tudi poglavje zase. Lani ga je skoraj odnesel led. Saj tudi ni čuda, ko pa je že dolgo vrsto let edina zveza med ljutomerskim okrajem in Prekmurjem. Sedaj je sicer nekoliko razbremenjen, a vendar je v takem stanju, da se bo lekega dne sesul. Potreben bi bil še en most pri Razkrižju, ali na Moti, da bi

bila boljša zveza z Dolnjim Prekmurjem. Pereče so nekatere

šolske zadeve.

Treba bo zidati novo šolo v Križevcih, ki nikakor ne odgovarja več razmeram in številu otrok, druge šole pa bo treba razširiti. V obmejnem okraju bi se morali ti problemi urediti in najti za nje vsa sredstva.

Ljutomer sam bi potreboval marsikaj.

Novo poslopje okrajnega glavarstva in okrajnega sodišča je poglavitni problem mesta. Sedanje poslopje absolutno ne odgovarja. Silno potrebna bi bila bolnišnica ali vsaj večja ambulanca Higienškega zavoda. Vodovod bi mesto potrebovalo, da bi vsi bili preskrbljeni z dobro pitno vodo itd.

Elektrifikacija okraja

počasi napreduje. Potreben je bil vod po dolini Ščavnice do Sv. Jurija, mimo Male Nedelje in Sv. Duha. Nadalje bi bila elektrifikacija Strigove zelo potrebna.

Postajališče na Grčavi je še danes želja, kljub temu, da so bile že številne obljube, da se bo to vprašanje ugodno rešilo.

Asanacija vasi

tvori sklop problemov, gospodarskega in higienskega značaja, ki so tu zelo važni in jih bo treba postopoma rešiti. V kulturnem oziru bo treba najti način, da bodo vsa društva delala za skupen smoter, ki naj bo kulturni dvig našega naroda in borba proti silnemu pijančenju, ki ruši osnovne celice družine in s tem tudi državo.

Zadnja pot italijanskih vojakov v Dubrovniku

Te dni je morje naplavilo blizu Dubrovnika trupla štirih italijanskih vojakov, ki so jih v Dubrovniku pokopali z vsemi vojaškimi častmi. Italijanska oblast je na pogrebu zastopal konzul Giorgio Tiberi v uniformi italijanskega polkovnika. Pogreba so se udeležili tudi

predstavniki naših vojaških in civilnih oblasti, italijanska kolonija s krajevno organizacijo fašistov v črnih srajcah in naša mornarica s puškami. Pred krsto na kamionu so nosili naši mornarji štiri križe z imeni pokojnih italijanskih vojakov. Naši mornarji so oddali častno salvo.

Zdravljenje raka z rentgenom

ZDRAVLJENJE Z RADIJEM JE PREDRAGO, Z RENTGENSKIMI ŽARKI PA MNOGO CENEJŠE IN PRAV TAKO USPEŠNO

Rak, našo najnevarnejšo bolezen, zdravimo z lepimi uspehi z radijem. V vseh kulturnih središčih sveta imajo posebne institute, kjer je našlo nešteto ljudi rešitev z zdravljenjem z radijem. Tudi pri nas imamo nekaj takšnih zavodov, ki zelo uspešno delujejo.

Toda zdravljenje raka z radijem ima poleg dobrih tudi slabo stran: predrago je. Niti najbogatejše države si ne morejo umisliti radija v večjih količinah ali vsaj toliko, kolikor ga potrebujejo za zdravljenje vseh takih bolnikov. Medtem pa je šla medicinska veda naprej in iskala nove načine, kako bi pomagala tudi tistim revnejšim, ki zaradi nepovoljnih razmer ne morejo uživati zdravljenja raka z radijem. Zato so začeli z zdravljenjem s pomočjo rentgenskih žarkov. Dognano je, da so bili doseženi prav taki uspehi kakor z radijem.

Tudi pri nas je vpeljavno v večjih zavodih in večjih bolnišnicah zdravljenje raka z rentgenom. Ta metoda zdravljenja je v medicinskih krogih znana kot rentgenkaustika. Končno sodbo o vrednosti te metode bo mogoče podati šele čez nekaj let, čeprav je rentgenkaustika že doslej pokazala prav lepe uspehe. To novo

metodo bo treba praktično raziskati in šele na podlagi statističnih podatkov pravilno presoditi.

Zdravljenje raka po novi metodi je zdravljenje z rentgenskimi žarki, ki je tako urejeno, da v vsem posnem zdravljenju z radijem. Vendar obstoja bistvena razlika med obema načinoma zdravljenja. Radij lahko uporabljajo samo v takih primerih raka, kjer je rana z zunanje strani dosegljiva, kakor n. pr. rak na koži, v nosni duplini, ustih, na maternici itd. — Pri takih primerih raka je zdravljenje z radijem mnogo uspešnejše kakor pa rentgenkaustika. Vse notranje organe pa lahko zdravijo izključno samo z rentgenskimi žarki. Toda tudi rentgenkaustika se je sedaj tako prilagodila, da je mogoče tudi »kontaktno zdravljenje« (zdravljenje zunanjih organov ali organov, dosegljivih z zunanje strani).

Važno je dejstvo, da je nabava rentgenskega aparata mogoča vsaki, tudi najmanjši bolnišnici. Tudi posluževanje tega aparata je enostavno. Rentgenkaustika lahko na podlagi doseženih uspehov popolnoma zamenja zdravljenje z radijem. Zato naj imajo na raku bolni ljudje najboljše vero v zdravljenje. —ig.

Ptujske cene elektricnega toka

Zaružna elektrarna v Ptujju je uvedla do preklica naslednje prodajne cene toka: za razsvetljavo pri mesečni uporabi od 1 do 19 kWh po din 3,60, od 20 do 49 kWh po din 3,10, od 50 kWh več po din 2,60, prištevisi državno in banovinsko trošarino, ki znaša trenutno din 1,20 za kWh. Poleg tega se uvede mesečni prispevek za števino po din 3 za vsak števec za luč brez izjeme, dočim dosedanja najemnina števec din 5 mesečno odpade. Dalje pogonski tok od 1 do 19 kWh po din 3,15, od 20 do 49 kWh po din 2,90 in od 50 kWh več po din 2,65 za kWh, prištevisi drž. in ban. trošarino, ki znaša trenutno din 0,10 za kWh. Mesečna števina je din 6 in dosedanja najemnina števec din 10 odpade. Tok za kuhinje ostane še dalje po din 1 pri konsumu nad 24 kWh in ista najemnina števec po din 5 mesečno. To velja za območje omrežja Ptuj, dočim se v območja omrežij Sv. Vid, Hajdina, Lancova vas in Markovec računa tok za razsvetljavo neglede na višino mesečnega konsumna po din 5,50 prištevisi trošarino 1,20 za kWh. Cene pogonskemu toku so iste kot za omrežje Ptuj.

Nesreča v gozdu. Žuran Marija, 15 letna pos. hči iz Sv. Lenarta pri Vel. Nedelji, je pomagala očetu pri podiranju

drevja. Padajoče drevo, ki je bliskoma izpremenilo smer, je deklico zmedlo, da se ni utegnila pravočasno izogniti. Onesveščeno in s težkimi poškodbami so jo izveliki izpod debla. Prepeljali so jo v bolnišnico.

Uradni dan Zbornice za TOI v Ljubljani bo za Ptuj in okolico, Ormož, Ljutomer, Mursko Soboto in Dolnjo Lendavo v četrtek, 16. t. m. v prostorih Zdrženja trgovcev v Ptujju.

Ljubljana

a Navodila za dela in ponašanje prebivalstva pri letalskih napadih je izdala banska uprava. Ta navodila si morajo oskrbeti vsi hišni posestniki in morajo biti nabita na vidnem mestu v vsaki hišni veži, da se morejo z njihovo vsebino seznaniti vsi hišni stanovanke.

a Drsalna in hokejska prireditelji SK Ilirije v korist zimske pomoči je bila zaradi večerajšnjega neugodnega vremena — močno je snežilo — preložena na danes ob 18.30.

a Akademija za zamsko pomoč, ki jo priredila Zdrženje gledaliških igralcev in ljubljanska filharmonija v pelek, dne 10. t. m. ob 20. v Operi, bo zanimiva umetniška prireditev. Sodelovali bodo štirje dramski igralci, osem opernih pevcev, dva plesalca, celokupni orkester ljubljanske filharmonije, ki bo izvajal med drugim tudi »Velikonočni zbor iz Cavallerie rusticane« ob sodelovanju vsega opernega zbora in gđe T. Labošev, tako da bo skladbo izvajalo nad 100 ljudi. — Vstopnice v predprodaji pri operni blagajni.

a Zalosten dogodek. V baraki mestne vrtnarije ob Zeleni poti v Trnovem je stanovala 61 letna mestna delavka Marija Podpečanova, doma iz Galicije pri Celju, a pristojna v Ljubljano. Včeraj so jo našli mrtvo, s prebito lobanjo, stanovanje pa vse premetano. Očividno gre za roparski umor. Za zločincem zaenkrat ni sledi.

Celle

c Prehranjevalni urad posluje na mestnem poglavarstvu. Pri uradu so nastavljene tri moči, kar pa je očitno premalo, ker se posli tega urada zelo množijo. Da bi urad mogel zadovoljivo posloovati, bi bilo potrebno nastavit še najmanj dve moči. Mestna občina naj v tem oziru ne šteti.

c Moko so pričeli deliti. Včeraj so jo dobili peki, danes pa trgovci, ki jo bodo pričeli deliti strankam v okviru predpisanih količin.

c Apel na socialni oddelek mestnega poglavarstva. V gozdu na hribu nad vasjo Košnica v celjski okolici si je zgradil majhno kočico neki Josip Skrubelj, po

poklicen krojaški mojster. Skrubelj, ki je duševno bolan, prebiva v tej koči s svojo ženo in številnimi otroki. Družina trpi strašno pomanjkanje, ker jo drži duševno omejeni oče v koči zaprto in ne pusti nikogar iz hiše, potrebne hrane pa ji ni di ne prisrbi. Tudi v šolo otroke ne pošilja čes, da jim daje dovolj izobrazbe sam. Družina se preživlja s pokvarjenim kruhom, ki ga Skrubelj od časa do časa prinese iz mesta in ga mora žena potem prekuhati. Da je to resnično, so se imeli priliko na licu mesta prepričati organi varnostne straže. Socialni oddelek mestnega poglavarstva, naj se zavzame za ubogo rodbino in jo reši iz strašnega položaja.

c Nekaj primerov pasje stekline se je zopet pojavilo v našem okolišu. Strogi pasji kontumaci zaradi tega ne bodo omiljen in traja dalje. Mestni veterinar lahko cepi pse proti steklini in naj stranke, ki bi to želele, pripeljejo pse v mestno klančnico.

c Pri celjski koči se pridno goji zimski sport. Dogodi se, da se kdo pri smuku ali sankanju tudi ponesreči. Za tak primer pa ni gori na razpolago primernega transportnega sredstva. Za take primere mora biti preskrbljeno. Dogodilo se je, da so neko damo po neugodi z neprimernimi sanmi spravljali v dolino in so se sani med poljo trikrat preverile tako, da so škodovance prile v dolino z večjimi poškodbami, kakor jih je imel pred transportom od koč.

c Ohromelost svinj. Ker se na nova svinjska bolezen pri nas še vedno pojavlja, se opozarja svinjere, da vsak primer obolenja takoj prijavijo. Cepjenje s serumom ima uspeh le tedaj, če bolezen ne traja še 24 ur. Zato se s prijavo ne sme čakati niti ene ure.

c Opozorilo prebivalstvu. Mestni prehranjevalni urad je v preteklem tednu razdelil med prebivalstvo celjske območja vsa šalne pole. V mnogih primerih razdelitve niso našli doma lastnika, niti stanovanke. Pri zbiranju izpolnjenih pol se je čisto dogajalo isto. Zato se poziva vse one, ki so vprašane pole že dobile, da jih takoj oddajo v sobi prehranjevalnega urada, mestno poglavarstvo soha št. 6. Kdor vprašane pole še ni prejel, naj si jo istotam nabavi. Tudi oni, ki so prejeli filografirane pole brez navodil na lastni strani in ne znajo istih izpolniti, naj si nabavijo takoj druge vprašane pole z navodili. Prebivalstvo se opozarja, da je zadnji dan oddajanja, odpravljanja vprašanih pol jutri. Roka se je brez-pogojno držati. Vsakogar, ki vprašane pole ne bo oddal, se bo smatralo, da ne reflektira na izkaznig za živila, odoosno oskrbovanje potom prehranjevalnega urada.

o Odlikovan je bil z redom »St. Sava« stopnje šolski upravitelj Viktor Čuhar iz Zagorja.

o Postajno postopje v Groblju. Po sedaj posebna komisija preučevala. Postopje je prešlo v last ljubljanskega železniškega nadzorstva.

o Zmrznil je v Borovnici. Na poti v Pristavo posestnik Franc Kosir iz Laz.

o Poročila sta se v soboški evang. edkvi Flisar Irma, iz Rakovec in Gigat Kolman, cand. tech. iz Borejce.

n »Večernik« bo odslej prihajal vsak dan v Zagorje z vlakom ob 15. ter ga bo raznašalec dostavljal po hišah. Naročite se!

o Uprava R. K. v D. M. v Brezju vabi na skupščino, ki bo v nedeljo ob 14. v dvorani g. Zupana v Dolgosah.

o Most preko Drave pri Ormožu je v slabem stanju in se vsi prizadeji vozniki in avloprevozniki opozarjajo, da je dopustna obremenitev največ 5 ton.

n Rojstni dan kraljice Marije so povsod slovesno praznovali zlasti pa v Beogradu. Tega dne je bila v gledališču svetovna predstava v korist bolnikov in siromakov.

n Muzej narodnega edinstva bodo urejali v Beogradu v dvorani, kjer naj bi bilo proglašeno državno zedinjenje.

n V Nišu je predsednik vlade Dragisa Cvetković za božič oblekel mnogo revnih otrok.

Kako je nastal muslimanski Kurban-bajram

Največji muslimanski praznik v letu je Kurban-bajram. Simbolično naključje je, da so letos pripadniki vseh treh naših veroizpovedi praznovali skoraj istočasno božič, katoličani, pravoslavni in muslimani.

Kurban-bajram je prav za prav praznik siromakov. O njegovem nastanku govori naslednja legenda: Ibrahim-pejgamber in njegova žena sta bila zelo srečna v zakonu. Močno sta si želela otroka in mož je vsak dan prosil boga, naj mu bo milosten, da dobi vsaj enega otroka. Kako močno si je želel otroka, se vidi tudi iz njegove zaobljube, da bo svoje edino dekle daroval bogu, če ga bo uslišal. Zakoncema se je res izpolnila njuna srčna želja: dobila sta sina Ismaila. Njuno veselje je bilo nepopisno. Ko je imel deček sedem let, se je oče spomnil svoje prisege. Na sedmi Ismailov rojstni dan sta roditelja dečka lepo umila in ga praznje oble-

kla. Mati sicer ni vedela, kaj namerava oče z Ismailom, vendar je slutila nekaj strašnega, ker je bila ves dan nemirna. V jutranji zori, še predno je sonce posijalo, je odpeljal Ibrahim-pejgamber svojega edinorojenca v bližnji gozd. Tam je povedal dečku, kaj ga čaka: daroval ga bo bogu, ker se je tako zaobljubil. Sin je neustrašeno zrl v očeta in dejal: »Oče, izpolni svojo dolžnost do boga!« Nato je Ibrahim-pejgamber pomolil k Allahu, nabrusil nož in privezal Ismaila k drevesu. Že je nekajkrat potegnil z nožem preko sinovega vratu, hotel je zaklati in ga žrtvovati svojemu bogu. Toda, glej čudo! Niti kapljice krvi, niti znamenja, kjer se je oster nož dotaknil dečkovega vratu. Ibrahim je mislil, da je nož premalo nabrusil. Zato je udaril z njim po kamnu in ta se je razklat na dve, tako je bil nož oster. Istočasno je slišal skrivnostno glas, ki mu je velel: »Ne kolji sina, bog te razve-

zuje obljube, ki si mu jo dal. Zato pa zakolji njemu na čast tega ovna, ki ti ga pošilja za žrtvovanje.« Ves vesel in poln hvaležnosti do Allaha je Ibrahim res zaklat črnega ovna (kurban) za svojega sina.

Od tedaj so dolžni vsi muslimani, seveda premožnejši, zaklati kurban dva meseca in deset dni po velikem postu Ramazanu. Kurban je namenjen siromakom. Po predpisih o klanju kurba so dolžni dati vsi tisti, ki koljejo ovna, dve tretjini revežem, ena tretjina pa ostane njim.

Kurban-bajram, največji muslimanski praznik slavlja in veselja, so obhajali letos mnogo skromnejše kakor druga leta. Zaradi težkih materialnih razmer letos niti 50 odst. muslimanov ni imelo kurbanov. Če se časi ne bodo izboljšali, je nevarnost, da bo v nekaj letih ta lepi socialni običaj naših muslimanov izumrl.

Zanimivosti

Čebele - pomočnik v vojni službi

Pred leti smo čitali, da poskušajo uporabljati čebele namesto golobov pismo- noš. Na manevrih, ki so se tedaj vršili, se je pokazalo, da čebele mnogo hitreje in bolj varno prenašajo miniatura pisma kot golobi.

To smo brali, ko po Evropi še ni besnela vojna vihra. Danes pa ne slišimo nič več o tem. Ali se poskusi niso obnesli, ali pa je to vojna skrivnost?

Predvsem je zelo težko natančno določiti, daljavo, na katero se leti čebela na pašo ob normalnih prilikah. Po dosedanjih ugotovitvah zavisi to od klimatskih in topografskih razmer dotičnega kraja; od letnega časa, od količine nektarja v evetih, kajti če ga je v bližini dovolj, čebela ne leti daleč, če ga pa v bližini primanjkuje, ga išče in se vse bolj oddaljuje od svojega doma. O daljavi, na katero se leti čebela na pašo, so mnjenja čebelar- skih praktikantov različna:

Doolittle smatra, da je največja razda- lja, na katero leti čebela 6—10 km. Har- bison iz Kalifornije je našel svoje čebele celo 18 km daleč od čebelnjaka. Dadant pravi, da so njegove čebele umirale od gladi, v času ko so čebele njegovega so- sedra zelo dobro nosile med z daljave še- stih kilometrov. Kaden pripoveduje, kako so čebele 1. 1854. v pristanišču Mayense stalno letale na neko ladjo, ki je bila na- tovorjena s sadkormom. Ko je čez nekaj

dni ladja odplula iz pristanišča, so jo spremljale čebele še šest km daleč.

Ni treba zanikati, piše Dadant, do mo- reja čebele leteti na pašo neverjetne da- leč, ali vendar se ne bomo mnogo zmotili, če trdimo, da na valovitem zemljišču, prepreženem z vasmii, gozdom in polji, daljina čebelnjaka leta redko preseže dol- gost teh kilometrov v vseh smereh.

Ko odleti iz panja, leti čebela s približno hitrostjo 65 km na uro. Vračajoč se s pa- še, obložena s cvetnim prahom in nektar- jem, leti z zmanjšano bziino približno 20 km na uro.

Neki čebelar je preizkušal hitrost čebelnjaka leta s hitrostjo poleta goloba. Spu- stil je istočasno 12 čebel in 12 golobov z daljave pet kilometrov. Kot prva je dose-

gla cilj čebela 15 sekund pred prvim go- lobom, a znano je, da leti golob pismo- ša z brziino 60 do 65 km na uro.

Od preostalih čebel so še tri prispele prej kot drugi golob, a druge so prispele na cilj istočasno z ostalimi golobi.

Kar tiče orientacije je čebel pa je zadeva nekoliko drugačna. Profesor ženevske uni- verzije Emil Jung je podal v »Echo des Al- pes« o tej zadevi mnenje, ki sloni na po- skusih, ki jih je delal sam, in zdi se, da so njegovi eksperimenti zadostni, da čebeli oporečejo večji smisel za orientacijo. — Jung je spuščal čebele, ki jih je nosil od svojih panjev na razdalje od 1—3 km. Kolikor je bila ta razdalja večja od treh kilometrov, toliko je bilo tudi večje število čebel, ki so se izgubile.

Nevarno delo: Iskalci min pregledujejo mine in jih razstavljajo. Posebno pozor- nost posvečajo tkzv. vzglednemu mehanizmu, ki je nekaka tajna vsake države.

Srčna napaka ga je izdala

V Chicagu je bila šakalnicaspecialista za srčne bolezni dr. Burroughsa popolno- ma natpana. Med drugimi je prišel sled- njic na vrsto mož, ki je tožil o težki srčni napaki. Zdravnik ga je pri pregledavanju, toda ta hip je možakar pograbil z bližnje mizice cvetlično vazo ter z njo z vso silo udaril zdravnika po glavi, da se je ones- veščen zgrudil na tla. Možakar je nato prebrskal celo ordinacijo, pobral vse dragocenosti ter mirno odšel. Pacienti,

ki so se čakali, niti slutili niso, da se je zgodil v ordinaciji roparski napad. Zdrav- nika so odpeljali v bolnišnico, kjer si je šele po nekaj tednih opomogel. Policija je sicer takoj pričela zasledovati zločin- ca, toda zastoj, kajti zdravnik niti pri- bližno ni mogel podati opisa moža, ki ga jenapadel. Policija je slednjic polovila in zaprla več gangsterjev, ki pa so odločno zavračali udeležbo pri roparskem napa- du. Skoraj bi ostala preiskava brez-

uspešna, toda k sreči se je napadeni zdravnik spomnil značilne srčne napake, ki jo je bil med ordinacijo ugotovil pri zločincu. V spremstvu policije je odšel v zapore ter med zaprtimi gangsterji kma- lu našel onega z značilno srčno napako. Gangster se je nekaj časa upiral, slednjic pa je priznal svoje zločinsko dejanje.

Želje leta 1813

Ob Novem letu in prve dni nato je člo- vek nekako notranje očiščen, poln novih sklepov a tudi zvrhan čudovitih želja. Iz nekega švicarskega letopisa za leto 1813 posnemamo iz dolge vrste samo nekaj želja, ki so jih čitatelji v anketi poslali uredništvu. Poglejte jih! Videli boste, da so ljudje vedno enaki, prepolni najrazli- čnejših želja.

Posamezni naročniki letopisa so si leta 1813 želeli:

»Rada bi se poročila z osebo, ki jo ljubim.«

»Da bi se steklenica z vinom nikoli ne izpraznila.«

»Zakonodajca naj bi se tako izpreme- nila, da bi bila v skladu s naravo in mojimi srčnimi željami.«

»Da bi znala med vsemi svojimi znan- ci in znankami najlepše plesati.«

»Da bi vedela za vsa ljubavna razmer- ja v našem mestu.«

»Da bi vlada upokojila vse advokate.«

»Da bi imela najlepši muč.«

»Doživeti sto let.«

»Ko bi znal delati iz kamenja zlato.«

»Ko bi mogel vsaj za eno minuto po- gledati za zaveso bodočnosti.«

Urniki človeškega življenja

Med predavanji na kongresu biologov skandinavskih držav je vzbudilo veliko pozornost zlasti predavanje J. Jensena, profesorja na univerzi v Kopenhagnu. — Prof. Jensen se je več let podrobno pe- čal z raziskovanjem življenja sedende- seletnikov. Iz njegovega predavanja je bilo razvidno, da povprečni človek, ki je dosegel starost 70 let, spal 23 let, govo- ril 13 let, 6 let je porabil za jelo in pitje, 18 mesecev se je oblačil, ostalih 23 let pa je posvetil delu in zabavi.

Šilo za gnojilo

Znameniti filozof Immanuel Kant je naj- raje sam kupoval. Dasi je bil silno skro- men in preprost, vendar ni zametaval dobrega zalagaja in ruine kapljice. Nad vse rad pa je imel sveži kruh. Nekega dne je stopil v pekarno in si kupil sveže- ga kruha. Pek mu je dal zeželeni kruh.

Kant ga potežka in de:

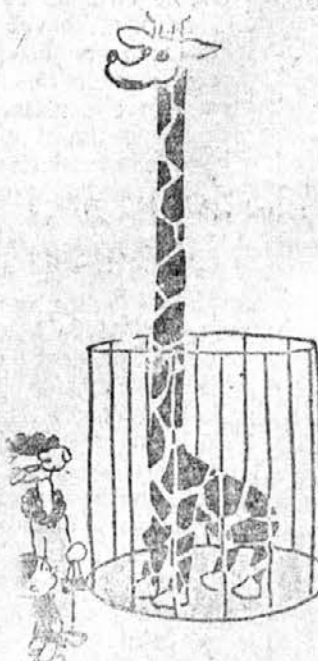
— Dragi moj mojster, tale pa nima predpisane teže!

Pek mu nato odvrne: — Ga boste tem aže nosili!

Kant je molče vzel iz denarnice tri groše in jih prav tako molče položil na mizo.

— Toda, namesto štirih ste mi dali sa- mo tri groše, — je osuplo opomnil pek.

Kant pa se nasmehne: — O, nič hude- ga, jih boste tem laže prešteli, — pravi in odide iz pekarnice.

— Teta, zakaj pa ima žirafa tako dolga vrat?

— Da more doseči listje na drevju.

— Ali ga ti tudi dosežeš?

Radio

Sobota, 11. januarja

Ljubljana: 7. poročila in veseli zvoki; 12. plošče v pisani vrsti; 12.30 poročila; 13.02 salonski orkester; 17.30 otroška ura; 18. šramel »Škrjanček«; 18.40 pogovori s poslušalci; 19. poročila; 20. o zunanji po- litiki; 20.30 Meziška ovset, nato pevski zbor z Ježice; 22. poročila; 22.15 nekaj lahke gl. — Beograd: 17.35 koncert vo- jaške godbe; 21. zabavni koncert; 22.50 plesna gl. — Praga: 16.30 narodni plesi; 17.20 orkester koncert. — Soffja: 19.50 kon- cert lahke gl. 20.30 flavta in klavir; 21. plesna gl.; 22. narodna gl. — Angleske postaje: 19.20 zabavna ali plesna gl.; 21.15 pisan koncert; 23.15 plesna gl. — Ber- munster: 16.05 plesna gl.; 18.30 koncert zabavne gl.; 20.15 lahka gl. — Budimpešta: 22. pisan koncert. — Francoske postaje: 17. koncert zabavne gl. — Horthy: 18.10 stara plesna gl.; 20.45 kabaret; 21.30 kon- cert lahke gl. — Italijanske postaje: 16.15 pisan spored; 19.30 koncert orkestra; 21.10 koncert kvinteta. — Sottens: 16.30 plesna gl.; 17.40 lahka gl.; 20. risan spored; 22.15 plesna gl.

GUY DE MAUPASSANT:

Priatelja

Sonce ju je gredo v ramena, nič nista čula, na nič več nista mislila, — ribila sta.

Toda nenadoma se jima je zdelo, da je izpod zemlje prišel težak šum, ki je stresal tla. Top je spel začel grmeti.

Morissot se je ozrl in tam na levi je opazil veliki obris Mont-Valériena, nad ka- terim je ležala nad sivimi črešnjami megla, ki jo je povzročil top. Kmalu je z vrha trdnjave buknili drugi dim, nekaj trenu- kov pozneje je bilo čisto novo grmenje. Sledili so drugi strel in od časa do časa je gora metala svojo smrt ter puhala dim, bel kakor mleko, ta pa se je dvigal v mirno nebo.

Sauvage je zinjal z rameni: »Glej, spel začenjajo!«, je rekel.

Morissot, ki je plašno gledal, kako pa- da sivel za strelom za njima, se je na- enkrat razjezil proti tem besnečem, ki se tako bojujejo in zarobanili: »Ali ni ne- umno tako ubijanje!«

Sauvage pa je dodal: »To je hujske, ka- kor pri zvereh.«

In Morissot, ki je pravkar vlovil belico, je modroval: »Pa pravijo, da bo vedno tako.«

Sauvage ga je ustavil: »Republika ne bi napovedala vojne.«

»S kralji imamo vojne zunaj, z republi- ko pa jih imamo znotraj,« ga je preki- nil Morissot.

In mirno sta pričela razpravljati in re- čevala sta velika politična vprašanja z zdravim razumom ljudi, mirnih in omeje- nih, ter končno prišla do soglasja, da ljudje nikoli ne bodo čisto svobodni.

Mont-Valérien pa je grmel in rušil fran- coske hiše, uničeval ceste, pobijal ljudi in trgati srca ženam, materam in dekletom in doli in tam preko.

»To je življenje,« je vzdihnil Sauvage. »Recite rajd, da je to smrt,« je smešlja- je popravil Morissot.

Toda nenadoma sta preplašeno vsbepe- tala; za seboj sta začutila korake in ko sta se ozela, sta opazila pred seboj štiri mo- že, štiri velike, oborožene in kosmate

može. Numerili so puške nanju.

»Trinka sta jima padla iz rok in sta od- plavala po reki.«

V nekaj trenutkih sta bila zvezana in položena v čolin, v katerem so ju pre- peljali na otok.

Za hišo, o kateri sta mislila, da je za- paščena, sta opazila dvajsetorico vojakov. Velik kosmat mož, ki je sedel na stolu in kadil veliko porcelanasto pipo, ju vpraša v dobri francosčini: »No, gospoda, sta im- la dober lov?«

Nato je nek vojak položil k čes nikovim nogam torbico, polno rib. Vojak se je na- smehnil: »Ej, ej, vidim, da ni bil slab. — Toda, gospoda, tu gre za nekaj čisto drugega. Poslušajta in me ne motita!«

Za mene sta vidva navađna vohuna, ki so vaju poslali, da nas opazujeta. Dobil vem vaju in vaju bom dal ustreliti. De- lala sta, kakor, da bi bila ribiča, da bi tem bolj prikrila svoj namen. Padla sta ni v roke, tem slabše za vaju; vojna je vojna.

Toda, ker sta prešla predstraže, imata gotovo geslo za vrnitev. Povejta mi ga in izpustim vaju.

Prijatelja, blede, sta stala drug poleg drugega in molčala.

Častnik je povzel: »Nikoli ne bo nihče zvedel vidva pa se bosta v miru vrnila! Če odlonita, je to smrt in to takoj. Izbe- rita.«

Ostala sta negibna in nista odprla ust.

Častnik je mirno pokazal s prstom pro- ti reki in nadaljeval: »Pomislita, v petih minutah na dnu te vode. V petih minutah! Gotovo imata sorodnike?«

Mont-Valérien je grmel neprestano.

Oba ribiča sta ostala pokonci in noma.

Častnik je dal povelje v svojem jeziku. Nato je prenesel svoj stol malo dalje od ujetnikov; in dvajset mož se je postavilo na dvajset korakov s puško ob nogi.

Častnik je še poskusil: »Dam vama eno minuto, niti trenutka več!« Nato se je naglo dvignil, se približal francoskima, prijel Morissota pod pazduho, ga odvedel na stran in mu rekel s tiho, a odločno vo- jevo geslo, hitro: »Vaš tovariš ni bo vo-

del ničesar, jaz pa se bom omečal.«

Morissot ni odgovoril.

Častnik je nato potegnil na stran Sauva- gea in mu stavil isto vprašanje.

Sauvage ni odgovoril.

Spet sta stala drug poleg drugega.

Častnik je dal povelje, vojaki so dvignili puške.

Morissotov pogled je obstal slučajno na kupu rib, ki so se trepetale. Prevzela ga je slabost. Kljub naporu so mu oči zalile solze. Zajecjal je: »Zbogom, gospod Sauvage!«

Sauvage je odgovoril: »Zbogom, gospod Morissot!«

Stisnila sta si roke in od nog do glavi- ju je stresel nepremagljiv trepet.

Častnik je zavpil: »Ogenj!«

Dvajset strelav je počilo.

Sauvage je padel. Morissot, ki je bil večji, je zakolebal, se zasukal in se zgru- dil poleg tovariša, z obrazom proti reki, medtem ko se mu je vili curek krvi iz predrtih prsi.

Častnik je dal nova povelja. Njegovi ljudje so se razkropili in se nato vrnili z vrvmi in kamni, ki so jih privezali na noge mrtvečema. Potem so jih odnesli na breg.

Mont-Valérien ni nehal grmeti. Pokri- je bil z oblakom dima.

Dva vojaka sta prijela Morissota za gla- vo in za noge, dva druga pa Sauvagea na isti način. Zagnali so trupli, ki so lič nekaj časa zibali, in opisali sta lok, nato pa se položili v reko, pokonci, kamni so potegnili najprej noge.

Voda je brizgnila, se zápenila, nato pa se pomirila, le čisto majhni valčki so se odbijali vse do obale.

Malo krvi je plavalo.

Častnik, vedno vedel, je rekel polglas- no: »Zdaj je vrsta na ribah.«

Nato se je podal proti hiši. Nenadoma pa je zagledal v travi torbico polno rib. Pobral jo je, se zasmehal in poklical vo- jake.

Prišel je vojak v belem predpasniku. In častnik mu je vrgei lov ustreljenih rib- čev ter ukazal:

»Ovri mi te mala živalice, dokler se ne živijo!«

Kot bi spal prišel kaditi svojo porcela- nano pipo.

Maribor

O „upokojenkah“ z lepimi prejemki

V štev. 4 »Večernika« je bil objavljen članek pod naslovom »Prošnja upokojenih železničarjev na javnost«, ki me je napotil, da napišem naslednje vrstice.

Iz citiranega članka je razvidno, da se ljudje, ki so vse svoje življenje delali in se mučili, obračajo na javnost s prošnjo za podporo in pomoč. Ali ni čudno, da stojijo ti ljudje na starost na cesti kot hlapec Jernej? Zlasti v današnjih časih je postal njihov položaj obupen, kajti kako naj izhajajo staroupokojenki s 300—400 din na mesec. V zvezi s tem je zanimiva okolnost, da imamo tudi drugo skupino »upokojencev«. To so mlade gospodične, ki prejema po svojih očetih in materah lepe pokojnine ter jim mnogo-krat baš zaradi teh pokojnin ni do dela. Poznam na pr. mlado abiturientko učiteljica iz Vrnjačke Banje, ki prejema po svojem očetu preko 1200 din mesečne pokojnine. Na vprašanje, zakaj ne gre v službo, mi je z nasmehom odgovorila, da bi morala biti pač zelo neumna, če bi pustila penzijo, ki je višja od plače, katero bi prejela od začetka kot učiteljica. In kar je najvažnejše: v službi bi morala delati, morda v kakem zakotnem gnezdu,

dočim sedaj uživa v družbi kavalirjev. Drugi slučaj, ki mi je znan. Diplomirana študentka filozofije iz Beograda je prejela, mogoče prejema še sedaj, pokojnino po očetu, ki je bila mnogo večja, kakor so plače mladih profesorov. Tudi ona ni hotela v službo, saj je življenje »penzionerke« v Beogradu brez dvoma prijetnejše od življenja suplentinje bog ve kje. Toda takšni slučaji niso samo drugod, tudi v naši najbližji okolici jih imamo mnogo. Hčerka nekega strojevodje, zdrava in mlada, prejema po očetu mesečno okoli 1400 din. Ali njen položaj ni mnogo boljši kot položaj učiteljice ali uradnice, ki morajo naporno delati? Nekatere med temi srečnimi »upokojenkami« pa

so vendarle še tudi v zasebnih službah, tako da imajo kar dvojne lepe dohodke.

Kako naj gleda na to staroupokojenec, ki je eventualno oče veččlanske družine, pa tudi stališče vsakega drugega javnega nameščenca, ki mora za svojo plačo naporno delati, ni mnogo drugačnejše. Gotovo je lepo in prav, da otroci po prerani smrti svojih staršev ne ostanejo kar preko noči izročeni pomanjkanju, toda v slučajih kakor so nekateri naštetih in kakršnih imamo še v velikem številu, a s mi neznani, bi vendarle trebalo nekaj ukreniti, da bi se odpravilo to kričeče nesoglasje, da delomrznna mladenka prejema visoko pokojnino, medtem ko veterani dela trpi pomanjkanje.

K. F.

Sokolstvo za rojstni dan kraljice Marije

Mariborsko sokolstvo bo, kot običajno vsako leto, tudi letos na zelo topel in prisrčen način proslavilo rojstni dan Nj. Vel. kraljice Marije. V okviru proslave bo prirejen jutri zvečer v vseh prostorih Sokolskega doma velik družabni večer, na katerem se je vsa leta, kar sokolstvo

proslavlja rojstni dan kraljice, zbrala vsa mariborska narodno zavedna javnost. Prav tak odziv pričakuje sokolstvo tudi za letošnje proslavo, ko smo še bolj tesno strnjeni okoli našega mladega kralja in njegove matere-kraljice.

Prodoren uspeh Kozakove „Lepe Vide“

Sinoči je bila v nabito polnem gledališču premiera Ferdo Kozakove »Lepe Vide«. Delo, o katerem smo v našem listu že poročali, je doživelo na mariborskem odru naravno prodoren uspeh. Avtor, ki je bil pri premieri osebno navzoč, je moral po drugem dejanju na oder, kjer mu je bil izročen lep lovorjev venec, hvaležno občinstvo pa ga je naravnost zasulo z navdušenim priznanjem. Kozakova »Lepa Vida« je pred gledalci razgrnila življenje nastajajočega slovenskega meščanstva na tako elementaren in pronicav način, da jo lahko označimo kot nekako anatomska analiza našega prvega povojnega življenja. Tehnično je

Kozak delo zgradil zelo učinkovito, z močnimi efekti, ki nenehoma obvladajo publiko, ki se nekako obogateno utrjuje oddahne po vsakem dejanju. »Lepa Vida« človeka pograbi in ga do konca tišči v šahu, zato se bo brez dvoma uvrstila med stalna in najboljša dela slovenskega gledališkega repertoarja.

Mariborsko gledališče je Kozakovo dramo postavilo na oder v realističnem in učinkovitem slogu, o čemer sledi še posebno poročilo. Med nastopajočimi naj za danes samo omenimo odlično igranje Rasberger-Verdonik in g. R. Nakrsta, ki sta postavila na oder dva lika, kakršnih že dolgo nismo videli.

Če preseneti posestnik gozdne tatove

Včeraj smo poročali o poškodbah dveh nezaposlenih, ki jima jih je prizadel posetnik gozda v Razvanju, v katerem sta po lastni izjavi nabirala suhljad. V resnici pa se je cela stvar razvijala malo drugače. Posestnik Josip Kuhn je že dalje časa opazoval, da mu izginja les iz gozda ter ga je zaradi tega čuval, saj je od jeseni sem oškodovan že za okoli 15.000 din. V eni prejšnjih noči mu je nekdo zopet odpeljal 3 sežnje lesa, kakor je to tudi oblastvo ugotovilo. Ko je prišel v noči od srede na četrtek v gozd

v spremstvu nekega znanca, je presenetil oba, ki sta podrla okoli 20 m visok hrast, ki meri v premeru okoli pol metra, ter sta ga ravno žagala. Eden izmed obeh je skočil s sekuro na posetnika Kuhna ter mu preklal njegovo dragoceno puško na dvoje. Kuhn se je nato branil s puškinim kopitom v eni ter s cevjo v drugi roki ter je pri tem oba napadalca poškodoval, dobil pa je tudi sam poškodbe po rokah in ramenih. Oba gozdna tatova sta prijavljena oblasti ter se bosta morala za svoje dejanje zagovarjati.

Socialna božična akcija MB

Tudi Zveza Maistrovih borcev se je po zgledu mnogih drugih združenj spomnila ob božiču in novem letu svojih najrevnejših članov ter jih v okviru možnosti obdarovala. V seznamu obdarovancev so po večini delavci, viničarji, majerji ter kočarji s številnimi družinami, razen teh pa tudi mnogi nezaposleni, ki jim je ta podpora za praznike prav dobrodošla. Socialno akcijo te narodne ustanove je treba toplo pozdraviti, saj tudi s tem dokumentira svoje koristno delo za narod in državo.

Stradivarijeve gosli v Studencih?

V »Večerniku« z dne 7. januarja smo poročali o Stradivarijevih goslih v Ljubljani. Ta notica je opozorila brivskega mojstra Vladimirja Severa iz Studencev, Pušnikova 18, da si je pobilže ogledal svoje gosli, ki jih je pred 15 leti kupil od nekega vlakovodje ter jih nekaj let uporabljal sam, nato pa jih dal v zaslužni pokoj. Res jih je našel založene med ostalo staro šaro ter ugotovil, da je napis v notranjosti violine popolnoma isti, kakr ga imajo tudi druge Stradivarijeve gosli, o katerih je zadnje čase čital v dnevnem tisku. Že pred leti je dobil v Mariboru laskave ponudbe. Ker pa tukaj ni mogel z absolutno zanesljivostjo ugo-

toviti, ali je violina res originalna, se bo sedaj obrnil na strokovnjake v drugih mestih, ker namerava violino, o kateri domneva, da predstavlja precejšnjo vrednost, prodati, ako bo našel primerne kupca.

m. Petdesetletnico življenja praznuje danes šef-zdravnik OUZD v Mariboru dr. Jože Sekula, ki je znan tudi kot navdušen ribič in planinec.

m. Smrtna kosa. V Vrbanski cesti 20 je umrla v 74. letu starosti gđ. Ivanka Serneč. Pokojnica je bila hčerka bivšega mariborskega odvetnika dr. Janka Serneca in sestra ministra in bana v p. inž. Dušana Serneca v Ljubljani.

m. Slovo od starega in prihod novega leta bodo slavili pravoslavci 13. t. m. zvečer v kavarni »Jadrane«, kjer se bodo zbrali verniki mariborske pravoslavne cerkvene občine.

m. 210.000 din za mariborsko gledališče. Prosvetni minister, ki mu je nedavno poročal o potrebah mariborskega gledališča upravnik dr. R. Brenčič, je predložil finančnemu ministrstvu, da se vstavi v novi državni proračun 210.000 din kot izredni prispevek za mariborsko gledališče.

m. Zrtev železniške nesreče na glavnem kolodvoru, 22letni delavec progovne sekcije Ferdinand Vrečko, o katerem smo poročali že včeraj, je kmalu po prevozu v bolnišnično poškodbam podlegel.

m. Smučarski avtobus v Ribnici na Pohorju bo peljal iz Maribora v soboto ob 15. za posetnike Senjorjevega doma. Prijave sprejema g. Senica v Ljubljanski kreditni banki, tel. 21-46. Voznina v obe smeri 50 din.

m. Strel v trgovini. 26letni plesarski pomočnik Vogrin Mihael iz Device Marije v Brezju je prišel včeraj nakupovat v neko trgovino v D. M. v Brezju. Tam se je že nahajal delavec Ivan Hrstnik iz Dupleka, ki je ustrelil nanj iz samokresa ter ga zadel v želodec. Motiv dejanja je baše ljubosumnost.

m. Važno opozorilo. Zaradi ponovne ukinitve nekaterih vlakov, ki stopi v veljavo 15. t. m., posebno pa z ozirom na ukinitve brzovlaka št. 7 Zagreb—Beograd, ki odhaja iz Zagreba ob 23.20 uri, se opozarja predvsem reflektante na spalnica mesta v Wagon Lits, da si pravočasno že par dni vnaprej rezervirajo mesta pri »Putniku«, ker bo z ozirom na to, da bo samo vlak št. 5 (odhod iz Zidanega mosta 21.11 in iz Zagreba 23.10) imel spalne vagona, v zadnjem trenutku težko dobiti spalna mesta. Vse informacije pri »Putniku«.

V. Sokolski nles

SOBOTA, 11. JANUARJA 1941
V POČASTITEV ROJSTNEGA DNE NJ. VEL. KRALJICE MARIJE PRIREDIJO SOKOLSKA DRUSTVA V MARIBORU V VSEH PROSTORIH SOKOLSKEGA DOMA

m. Čebelarstva podružnica v Mariboru bo priredila 19. jan. ob pol 10. v Grajskem kinu predvajanje prirodoopisnega filma »Čebela Maja« ter drugih prirodoopisnih filmov iz življenja čebel. Film je namenjen predvsem čebelarjem. Vstopnina ne glede na sedež 3 din.

m. Mladinski smučarski tečaj bo priredil mariborski pododbor Udruženja rezervnih oficirjev in bojnikov za deco rezervnih in aktivnih oficirjev iz Maribora. Vodili ga bodo smučski učitelji SZSZ. Tečaj bo brezplačen ter se bo pričel v ponedeljek, 13. januarja. Zbirališče tečajnikov pri godbenem paviljonu v mestnem parku.

m. Poročili so se v zadnjem času v Mariboru: Brlič Franc, šofer, in Kralj Marijeta; Berce Leopold, akademik, in Petovar Milena; Bohak Karel, vlakovodja, in Zurej-Gorjup Marija; Drevenšek Franc, čevljar, in Božič Ivana; Dogan Milan, gradski kapetan, in Kravanja Gabrijela; Bakič Sime, narednik, in Vabšek Helena; Novak Karel, uradnik Borze dela, in Jurš Marija; Papa Josip, tekstilni uradnik, in Trikler Angela; Lačen Konrad, narednik-vojaški godbenik, in Milenkovič Bosiljka; Peršič Bogomir, profesor, in Klemenec Horislava; Sprah Franc, pek. pomočnik, in Ferik Alojzija; Fras Jožef, plesk. pomočnik, in Zorle Alojzija; Dobnikar Karel, zavirač, in Padežnik Rozalija; Romih Franc, čevlj. pomočnik, in Ferlin Franciška; Bračko Franc, trg. pomočnik, in Božič Marija; Rautar Franc, delavec, in Zinkovič Ljudmila; Kukovec Franc, čevlj. pomočnik, in Haber Franciška; Berlot Anton, zidar, in Čoha Marija; Dečman Rupert, tov. delavec, in Kapun Viktorija.

m. Vojni invalid brez sredstev v 70. letu starosti, ki ima po vrhu doma še bolno ženo, prosi usmiljena srca, da bi mu pomagala do obleke, ki bi ga ščitila pred mrazom. Event. darila se lahko oddajo tudi v naši upravi.

m. Po nesreči je padel s kolesa 33letni Martin Meglič iz Sp. Hoč. Trčil je z neko žensko, ki se je tudi peljala na kolesu, ter dobil pri padcu težje notranje poškodbe.

m. V statistiki obmejnega prometa preko Maribora v l. 1940 se jasno kaže vpliv vojne, saj je celokupno število potnikov, ki so preko Maribora potovali iz države, odnosno v njo, padlo za okoli 140.000. Lanski obmejni promet je znašal 128.227 ljudi, med njimi 29.768 naših državljanov, ostali pa so tuji, med katerimi so daleko na prvem mestu Nemci s 87.922 potniki. V l. 1939 je celokupen promet obsegal 271.175 ljudi, med njimi 90.320 jugoslovanov, med tuji pa 150.469 Nemcev. Dočim je bilo potnikov drugih narodnosti mnogo manjše.

m. 50 vagonov rogate živine je šlo v dveh dneh preko Maribora v tujino. Posledica tega živahnega izvoza bo ne samo pomanjkanje mesa, odnosno živine za zakol, nego tudi pomanjkanje kože za usnje. To pa pomeni istočasno tudi zmanjšanje dela v raznih industrijah. Zaradi tega si naši gospodarski krogi prizadevajo, da bi dosegli za zimski čas prepoved izvažanja živine, pozimi naj bi se izvažalo samo meso, dočim bi drobovje in kože ostale doma.

m. V lončku v nezaklenjeni kuhinjski kredenci si je spravil v začetku meseca drobni pismonoša Jožef Fidler v Delavski ulici. Ko je hotel sedaj vzeti denar, je opazil, da mu je nekdo odnesel lonček z 230 din vred.

m. Ključke so našli na Aleksandrovi cesti v Studencih. Dobijo se v trgovini Rantaša.

KUPUJTE

V TISKOVNI DRUŽBI Z O. Z. Cankarjeva 1

* PSIHOGRAFOLOG Karmah sprejema obiske v hotelu »Zamor«.

* UJMA priredi dne 15. t. m. v veliki dvorani Narodnega doma s sodelovanjem ge. Osterc-Valjalo koncert slovenske mladinske klavirske glasbe. Na sporedu bodo izključno slovenski skladatelji. Vstopnice so v predprodaji v knjigarni Koren v Gospodski ulici.

* Češka beseda — Danes v petek, vaja za »Češko besedo«, za vse ki so jo do sedaj že plesali ter si jo želijo osvežiti. Vaja se vrši v Sokolskem domu.

* Člani Združenja Ekord! Udeležite se seje dne 11. jan., ob 20. uri pri Lokomotivi radi razdelitve sena.

* Modne časopise in revije v veliki izbiri vam nudi knjigarna in papirnica »TISKOVNE DRUŽBE« z o. z., Maribor, Cankarjeva 1. Telefon 25-45.

* Obiskovalce Sokolskega plesa, ki se vrši 11. januarja v Sokolskem domu se vljudo opozarja, da se mora ples po naredbi kr. banske uprave zaključiti ob 2. uri zjutraj. Iz tega razloga bo pričetek plesa točno ob 20.30 uri kar naj ugl. občinstvo upošteva.

m. Nočno lekarniško službo bosta vršili od 4. do vključno 10. januarja lekarna pri sv. Antonu, Frankopanova 18, tel. 27-01, ter lekarna pri Mariji pomagaj, Aleksandrova 1, tel. 21-79.

Narodno gledališče

Petek, 10. jan.: zaprlo.

Sobota, 11. jan., ob 20.: »Ples v maskah«. Red C. Gostovanje gđ. Vere Majdičeve in Zana Francja, prvega tenorja ljubljanske opere.

Nedelja, 12. jan., ob 15.: »Habakuk«. — Ob 20.: »Lepa Vida«.

Konec tedna v gledališču. V soboto pride po kratkem predskoku zopet na oder priljubljena Verdijeva opera »Ples v maskah«, v kateri gostujeta gđ. Vera Majdičeva in odlični tenor ljubljanske opere g. Zana Franc. V nedeljo popoldne se na ljubo okoličanom ponovi letošnji operetni »slager« »Habakuk«, zvečer pa bo prva ponovitev pri premieri izvrstno sprejete najnovejše slovenske drame, Kozakove »Lepe Vide«.

Kino

* Esplanade kino. Originalni rusko-sovjetski film »Najdenček«. Dejanje tega filma se vrši na moskovskih bulevarjih današnje Rusije. Glavno vlogo igra fenomenalna 5 letna Veronika Lebedjeva.

* Grajski kino. Danes zadnjič »Trgovci z dekleti«, zadnjičrat pogrebni svečanosti dr. Antona Korošča. Od sobote dalje »Žena brez preteklosti«.

* Kino Union. Od danes pa do vključno ponedeljka »Rajski otok«, ognjena ljubavna drama iz čarobno lepih južnih otočij. Divna havajska godba. Movita in Warren Hull v glavnih vlogah.

* Zvočni kino Pohorje 11. in 12. jan. »Tajni agent X« II. del.

Smučarska poročila

(Putnik, Maribor, 10. jan.)

Postarski dom: —6 C, sneži, 15 cm pršiča na podlagi 15 cm.

Pohorski dom in Mariborska koča: —6 C, sneži, 20 cm pršiča na podlagi 25 cm.

Sokolski dom: —7 C, sneži, 30 cm pršiča na podlagi 35 cm.

Sv. Lovrenca na Pohorju: —6 C, oblačno, 48 cm pršiča.

Ribnica na Pohorju: —6 C, oblačno, 30 cm pršiča.

Senforjev dom: —12 C, sneži, 30 cm pršiča na podlagi 15 cm.

Koča pod Kopo: —15 C, sneži, 20 cm pršiča na podlagi 40 cm.

Rimski vrelci: —8 C, oblačno, 47 cm pršiča.

Rogaska Slatina: —4 C, jasno, 17 cm pršiča.

Grlič (Oset): —5 C, oblačno, 5 cm pršiča na podlagi 30 cm.

Smuka povsod odlična!

